

vixi in pcedenti dubio pñliū nō debz se
impeire de pñtētib' ad papā nisi vbi
necessitas vrgz nō potest tollere pñtu
tionē pape vt i. c. significasti de electi. cū
p cardinales possz pvideri vacacio ni
facili' q̄ p pñliū 7 hoc vide plent' in
dubio pcedenti nō obstat vltimū opra
riū de. c. si trāitus nam religiosi clerici
vocant ad cōsensū electiōis facite 7 nō
faciente vñ debz reduci ad terminos. c.
in nomie vñ **E**t hec sufficiāt ad laute
rocius celestis curie.

Disputata fuerūt hec dubia pñz
Nicolau de Sicilia abbatē momacen.
7 decretoz doctore Senis legentē An
no dñi. M. cccc. xxvi. in ecclesia sci Mar/
ci 7 ad vtrāq̄ partem dubioz sūme re
spondit vir notabilis 7 magne scientie
vñs Robert' de calcātib' de florentia
auditor meus benignus.

stante statuto

Constituto in ytalīa prohiben
te minores. xxv. annis obli
gari sine certa solēnitate o b
suata. qz postposito eod statuto posito
q̄ otrad' ipñ in quib' reperirent mino
res obligati sint fidiē et simulati 7 p
fidiē 7 simulati habeantur nec valz
iuramētū sup eis pñtum 7c. Quidam
minor annis solēnitate p statutu requi
sita posthabita otrapēdo se obligauit
ac iureiurādo firmavit dñia 7 singula
in instrumēto cōtenta esse vera 7 nō ve
nire cōtra ac obseruare 7 in nullo opra
facere vel cōtrauenire. **D**emū tempis
cursu dispositiōe vñi statuti mor' alle
gando insup verā simulatiōez otrad'
nullo pretexto iuramēti absolutiōe ob
tenta **C**ontrario aduersario reludāte
7 excipiente ipsū occasiōe iuramēti mī
nime audiēdum ac iudicē. ecclesiasti pa/
trocinio inuocato p obseruantia vñi
iuramēti. **E**x quo themate vt lati' tri
buat copla disputandi quotidiānez
difficultates enumerandi nunquā stā
te vñō statuto i termis pñtētib' vera
simulatiōe cōtradus aliter non pbata
iuramentū necessario sic obseruanduz
posito q̄ statutum in termis iuramen/
tuz impetat. probabiliter dubitari po
test ad materiā ampliādam. Quid si

statutum simpliciter phibeat minores
sine certa solēnitate obligari quia cel
sante decernat ipsos cōtrad' irritos 7
inanes maxime annullando iuramen
tū pñtū in oppositū vel si simulatiōez
cōtradus non presumet super posito i
casibus pñtētib' iuramēti vinculo an
saltē verā simulatiōe otrad' allegan
do sic audiēdus absolutiōe a iuramen
to pus nō obtēta an stante obligatiōe
iuramēti omni casu pñtētib' saltē pe
tendo iuramēti absolutiōe a iudice ec
clesiastico sic audiēdus aduersus. nō ob.
in pñtētib' dubioz hunc ordinē ser
uabo **N**am ppter nimā cōmunione q̄
est inter pñm 7 secūdū vt dixi ex ifra dī
centis apparebit instabo simul circa ea
indicēdo. **P**rimo septē motiua ad par
tem negatiuā **S**ecūdō totidē ad partē
affirmatiuā 7 cōmuniter anēdam solu
tiōe antequā faciam transitum ad ter
cium 7 deinde arguaz ad vtrāq̄ partem
terciū dubij 7 ibi soluiam 7 sic demuz ex
petio quartū. **T**enio igit ad pñm
dubium 7 secūdū videt q̄ iuramentuz
non sit obligatorium. **N**am ex quo lex
dirigit preceptum 7 pbacionez ad p'o
nam pue facit qñtio illa que ligat opra
uenientes ad pñm. **N**az nō obediens
supiori peccat mortalit' in. c. ij. de ma. et
obe. ecclāsi supior laicus sit in. c. qui resi
stet 7. c. iulian'. xi. q. ij. 7. c. duo sūt. xxi
vñ. statutu enim loci lex illi' loci cense
ri debet in. l. omnes populi. ff. de iusti.
7 iuri. 7. ij. vñ. ius civile. ergo iuramētū
non est obseruandū cum sine pñō mor
tali seruari non potest perseveratio enī
in adu contra legis precepta est nutriti
tiua peccati iam cōmissi 7 sic non debz
iam cōpelli ad obseruanciā iuramenti
ne cogatur persistere in peccato p hoc
facit qz ille cui prohibet bona sua alic
nare 7 alius obligare potest equipari il
li cui in dñis administratio bonorum
vnde sicut ille non alienat nec valet cō
tradus. l. is cui. ff. de ver. oblig. ita nec
iuramentū prout ibi nō. **B**arto. qz defi
ciunt comites quos habere debz iura
mentuz 7 deficiūt boni mores vt ibi vi
dit **B**arto. fuisse oclūsū p valētē canoī
stam 7 sic sepius oclūsū ergo idem in
casu nostro **C**oncludit ergo cōtradū
pñgi cui bonis est interdū iuramen
to nō confirmari adde qd idem tenuit

Fred. de senis consilio. xxx. et **Bal.** i. l. qui habet. ff. de tute. **Bal.** et **Ange.** p. **Bartho.** in. l. is cui bonis. ff. de obli. et **Ange.** in. l. si quis p eo. ff. de fideiussio et **Bal.** in. l. i. **E.** de sacro sanct. eccle. in lec. in qrea colum. et in. l. ij. x. q. **E.** de re/ scin. vendi. et i. l. i. ff. de cura. fur. ubi hac conclusionē multū pulcre limitauit. et p ista multa possent adduci. sed otramū um tenuit **Anto.** de bu. et **Innoc.** in. c. cū otingat. de iureiu. et **lodo.** roma. in dea. l. is cui. **¶** Secūdo ad idē sic. ubi cūq; lex resistit otrahēti ex tali otradu lege resistente inito. non nascit obligatio nec naturalis nec civilis. vt in. l. cū lex. ff. de fideiuss. et i. l. nō dubiū. **E.** de le gib. regula qui otra iura. et regula. q otra ius. de re. iur. li. vi. **Cū** ergo otradus sit nullus omni respectu nullo mō pōt ofirmari p iuramentū. esset enī impossibilis ofirmatio nisi psumponamus aliquod subiectū ofirmandum de elec. audif. facit. c. ad dissoluēdū. de despon. impu. et **Inno.** in. c. cū dilectus. de elec. p eundē in. c. prudentiā. de offi. delega. ubi dicit q adus null' ex defectu solen nitatis nō pōt ofirmari nisi adus ex so la voluntate pdeat ofirmand. l. ad opes ff. de adop. facit. ij. q. vi. hoc quippe. et tē plenitudo pātis illū adū ofirmat. **Cū** ergo in cāu nro otrad' sit proflus nul lus nec dependeat a voluntate otrahē tis nō pōt iuramēto otrahētis oforma ri. nec iuramentūz videt habere aliqd vīculū. cū sit pstitū sup iure tercij et su per adū nō dependente a pātē iurātis de fo. ope. si diligēti. et in regula accessio rium. de re. iur. li. vi. imo expresse dicit lex q iuramentū inpositū otra legem non tenet. l. iurifgentiūz. § vlti. et i. l. se. ff. de pad. **Innoc.** in. c. pleriq. de pad. ubi allegat illā. l. etiā in. l. non dubiū. **E.** de legi. **¶** Tercio cū minor otraxit contra statutū facit otra bonos mores. q enīz legē otemnit moribus abutit. ff. de iur/ sti. et iur. l. veluti. et i. l. iusticia. § pcepta. er go tale statutū tanq; reprobatōriū con tradus irritat iuramentū. vt in regula nō est obligatōriū de re. iuris. li. vi. **¶** Quarto statutū contradus istum vt si mulatū et annullans ipm iuramentūz pōt ex cā fieri et in hoc lex civilis habz potestātē apostolici. ad hoc tex. et glo. i.

l. adigere. § quānis. ff. de iure pa. et i. l. si quis inquilinos. de leg. i. et. l. vt iure iurā. ff. de ope. libe. nā et princeps pōt in terpretari et addere ex causa ad ius vī uinūz sicut in illo. in ore duoz vel triū stat omne dbum. et cum lex civilis in testamento requirit septē testes adeo q vno deficiente corrūit totū instrumētū alias testamentū in. l. si vnus. **E.** de tes sta. et in donatione cā mortis requirūf qnq; testes. l. si. **E.** de donat. cā mor. facē ij. q. iij. p. l. et qd nō. in. l. si. **E.** si contra ius vel vti. pub. et per **Innoc.** in. c. que in ecclesiā. de consti. naz et statuit ius civile sup voto. l. ij. ff. de pollid. **¶** Qū to cū lex huc statutū psumat otradum simulatū et fidiciūz quod pōt. l. qui ad certum. ff. loca. et. **E.** de donat. affi nup. auc. hīā necesse facit. c. is qui fidem. de spo. c. ad nostrā. de emp. et vend. et c. illo vos. de pigno. et i. l. testamentū. ff. de pro ba. et i. l. omnes. § lucius. q in frau. cre/ dito. ergo iuramentū sup tali cōtradu pstitum nō est obligatōriū. ad hoc glo. in. l. ij. **E.** plus valere quod agit nam tantū operat fidio in casu fido quātūz veritas in cāu vero vt in iure palle. et i. l. ij. § ait ptoz. ff. de negl. ges. **¶** Sexto arguit sic ad hoc vt iuramentū sit licitū debet habere tres comites videlz iudiciū. veritatē et iusticiā et hī ista de ficiant nō iuramentū hī per iuriū ē cen send. xij. q. ij. an. maouertentū. et in. c. et hī xpūs. de iureiurā. sed in cāu nostro nō habuit hos comites cum fuerit in terpositū contra legē superioris et i ca su fido et simulato et a lege damnato. et sic nō habuit veritatē nec discretōez nec iusticiā ergo nec inducit vīculum **¶** Septimo et vltimo instatur solenni tates sunt introducte in fauorez publi cum siue intelligimus de solēnitare p batoria siue formali hīnc est q puatus nō pōt eis renūciare vt i. c. si. de re iudi li. vi. **E.** de testa. l. antiq. **E.** ad vell. et. c. qz ppter. de elec. ergo nec iuramentum remitti potest qz padō et iuramēto pā uato ius publicū remitti non potest d fo. ope. si diligēti. et in. l. ius publicum. ff. de pad. **In** contrarium deducitur multa alia argu. et pmo nam sicut sta tutū phibet hūc minozē cōtrahere sū certa solēnitare. vt. **E.** de pōi. mi. nō alā

per totū. et tamē si in alienatōe iteru
nie iuramentū non obstante solēnitate
a lege requisita tenet alienatio et sic iur
amentū cōtra legē prestitū est obfū
dum in aud. sacramēta pubez. Et si ad
uer. ven. sicut ecclāz phibetur alienatio
fundī votalis. **C.** de rel. v. x. ac. l. rē in p
sentī. s. cū autē sporhecaz. ff. de fun. do.
per totū. et ecclā res donata ppter nup
cias vt in aud. siue a me ad vell. et tam
multipliciter mulier compellit in casu
seruare iuramentū vt in. c. cum contin
gat de iureiurand. et c. licet eo. citu. li. vi.
Item seruaf in padō d non succedē
do quod reprobatur a iure. l. padum.
C. de coll. et tamē iuramentū firmat vt
in capl. qūis de pac. in vi. sed aliud vi
detur sentire et mīn⁹ bñ glō. iuris ciuil
vt vīda. l. padum et l. rem in presenti. s.
et cum a me. **S**ecundo iuramentum
tanq̃ spirituale nō subicitur dispositio
nī laicor. spēdat enī ad forū ecclēsiastī
cū decernere an valeat vel non valeat
vt in. c. venerabilē de elec. et in. c. nouie
de iudi. et in. c. tua de ord. cog. et in. c. la
tor in fi. qui si sint legit. ergo statutum
predictū respectu iuramenti nichil pōt
statuere vel presumere ergo iuramentū
non reprobatur lege canonica vel diuina
necessario est obseruandum vt in. c. si dō
et in. c. si xps de iureiurand. **T**ercio
non debz admitti in dīcedē qd dīcedā
vīa phibetur vt in capitulo tue de pcur
ra. et in. c. cum quid de re iudi. li. vi. **S**z
dīcedē non pōt ius ciuile seu laici se im
pedire de iuramento seu alia re spūali.
vt in. c. decernim⁹ de iudi. et in. c. bene
quidē. xvi. di. ergo nec in dīcedē de
bet eis permitti qd essz si statuta prohibē
cia vel presumēcia fidionē impedire
vt eneruēt vires iuramētī. **Q**uarto
iuramentū principaliter dirigit in deū
et sibi querit principalis obligatio vt i
e. debitores de iureiurā. et i vīdo. c. et si
xps ergo nō pōt impediri nec tolli per
eundē nec ei⁹ vicariū in spūalib⁹. ex cā
tamē non aliter vt i pōdō. cā. nouie de
iudi. et qd legit et nō. i. c. auctoritatē. xv
q. vii. et p glo. in. c. cū p. de renū. c. si is q
xxiiij. q. liij. **Q**ūto i spūalib⁹ i spūalib⁹
potius veritatē q̃ fidionē vt nō. archl
di. in. c. vnico de voto li. vi. **E**um ergo
minoz iste ex iuramento suo vere agere

se obligare deo nō debem⁹ credere si
dōnē statui et pōnū statuētū de⁹ enī
cor respicit et id qd interi⁹ agit non qd
p homines fingere psumit. xliij. q. liij. si
quid inuenisti et. c. cū eterni de re iudi.
li. vi. et i. c. vt nostz vt ecclā. bñ. **S**er
to p iurijā vīa aperiri nō debz in. c. euz
contingat de iureiurā. c. clericos de co
habi. de. et mulie. l. ij. **C.** de iudi. et in cō
cernentib⁹ periculū anime psumim⁹ in
partē tuciorē vt nō. in. c. vnico de seru
ti. et. c. iuuenis de spōs. s. tenendo q iur
amentū nō valeat i casu predicto ape
ritur vīa p iurijā et qñq̃ periuriū omis
situr cessante vera simulatiōe otradus
ergo debem⁹ in partē tuciorē inclinare
vt iuramentū valeat nec psumet simula
tio. nec veritate cessante iuramentū sine
causa euitat. **S**eptimo et vltimo argu
itur sic vnicuiq̃ licz renūciare iuri et fa
uori p se introdudo vt in. c. ad aposto
licā d regula. et i. l. si qd i o scribēdo. **C.**
de pac. maxime cū interpositiōe iuramē
ti vt in. c. cū otingat de iureiurā. et in. c.
ij. de pac. li. vi. sed hoc statutū et similes
dispositiōes emanāt in fauorē minozū
vt de se patet et sentit Barto. in. l. si qd
p eo. ff. de fideius. et d. p. in regula non
est obligatorij de regulis iuri li. vi. er
go salte cū iuramento licet renūciare.
Ad solutionē horz duoz dubioz cōde
scēdēz xpi eiusqz matris necnō Aga
the gloriose patrone mee noib⁹ iuoca
tis **P**rimo recitabo opi. pncipales qz
in iure repio **S**ecundo subnēdaz quid i
genio meo breuiter videt. **E**t pri. d. iac.
de. bel. tam in filiofam. q̃ in minore p
hibito contrahere sine certa solēnitate
disputauit questionē quid iuris si con
traxit cū iuramento nō seruata solēnitas
et statutū et conclusit in filiofam. qd vīdo cā
su iuramentū nō dat robur adu. euz qd
est accessorij ad otradū nulluz ergo nō
hīl valet in. l. non dubiū. **C.** de legi. euz
quia cōtra bonos mores nā tales con
tratus prebēt causā de pōdōi parētes
et peccādi. l. i. ad macedo. et in regula nō
est obligatorij de regulis iuri. li. vi. er
go et. **D**e minore vīdit idē de iure ciuili
li. sed de iure canonico vīdit euz obliga
ri p iura vulgaria iuris canonici et in
hoc rehdet et incipit qstio lege gusina ca
uet d qua in addi. spe. in. ti. de sen. et de

his que ipam sequuntur. **S**i autem de resti
in inte. **S**i. post finē. i. colū. do. bar. tūgē
in aut. sacramēta pubez. **E**t si aduersus
vē. et latius in. l. si quis pro eo. ff. de fide
reliqui. in. l. si is cui bonis. ff. de verbo
obli. et i. l. scyus et augerius. ff. ad. l. fal
et plene in repetitōe. l. oēs populi. ff. de
iust. et iur. et tandē videt occludere. aut
lex dirigit verba phibentia in psonam
et tūc nec otadus valet cōtra legē seu
statutū vel iuramentū qz peccat viuē
do otra legē supioris vt plene tetigi in
articulis primo loco factis etiā aliqd
nō fingat. **Q**ue verba oferunt ad rem
et nō ad psonā vt qz dicit q bona miol
ris nō pnt alienari. et tūc si lex etiā
nihil psumit in otariū valet iuramen
tum etiā statutū expse anullet iuramē
tum ar. c. cū otingat de iureiu. et in aut
sacramēta pubez. secus si dicat in sta
tuto q nemo aliter otahens psumat
dolo et fraude induat ad otahentū
Do. ange. simpliciter sequit illā distin
ctionē. **B**ar. an verba dirigant in rem
an in psonā. et pmo cāu valeat iuramē
tum. **S**cdō nō. et ita ofuluit in quodaz
consilio quod incipit domine **K**atheri
ne. **D**o. bal. tangit in aut. sacramēta
pubez. et dicit q etiā statuta si non fin
gat doli et simulationē. tū si hnt ratio
nem et equitatē puta quia malicia ho
minū illius loci erat multū pmpa ad
decipientū minores talia statuta anul
lātia iuramentū valet nec iuramentū
est obligatoriu nā cū habeat equitatē
et rationē naturālē nō possunt dici iur
otaria. **F**acet tamē bonā esse caute
lam que in multis locis seruaf vt cen
tratus cōtra statuta gesti psumantur
dolo extorti seu metu. et. **E**t idem
Bal. in. l. nō dubiū. **E**t de legit. ul. in pe
nul. col. vult trahere aliā theoricā. dicit
enim de iure canonico esse dicendū q
interdictū tollit causaz phibitionis iu
ris fidione tūc seruandū est iuramentū
verbi gratia si causa phibitionis ē mi
nor etas iuramentū fingit maiore et tō
tenet otadus. secus si nō tollit causā
phibitionis. **E**xemplū statutū phibet
minorem cōtrahere quia fingit dolum
certe secundū illud iuramentū nō tollit
causam doli psumpti et ideo nihil ope
ratur iuramentū ar. de legi. l. si quis iu

quissio nls. **S**i. tantū igit operat iura
mentū quantū pōt operari in causa et
nō plus. nec ob. scdm eū. c. ij. de pact. li.
vi. qz ibi causa phibitionis erat de iu
sticia positua et mutabili. nō d iusticia
imutabili et ideo ibi iuramentū potest
operari. **I**lla autē est imutabilis cū trās
gressio nō inducit peccatum de iure di
uino. **I**lla vero iusticia imutabilis cu
ius trāsgressio inducit peccatū qz ius
diuinū est imutabile et in hoc fundat
scdm eū. c. nō est obligatoriu. de re. iur.
li. sexto. hec sunt vera quando agit de
efficacia iuramēti respectu iurantis h
quando phibitio concernit aliū q iu
rantē iuramentū vniū aliq obesse non
potest. vt nō. **E**t de bo. que. li. l. si filijs
autē. **E**x pōictis breuiter concludit.
q aut iurat sup iure pprio aut contra
ius tertiū. pmo casu aut ratio phibitio
nis fundat sup eqtate naturali et non
valet iuramentū a fundat sup quodā
eqtate positua. et tūc valet iuramentū
Tercio cāu nō valet iuramentum q
dā dicit bene notanda. ad. c. debitorē
de iureiur. **R**nde q iuramentū super
viur ē phibitū in altero extremo scz in
recipiente h nō est phibitum in pmitten
te. ideo pmittēs v3 obseruare iuramen
tum. nō in fauorem vsurarij h habēdo
respectū ad diuini numinis religionē.
qz deo iurat. potest tamē peti absolutio
vt in. c. ij. eo. ti. p **B**al. in viciā. l. nō du
bium. et demū p cum. in. l. si. **E**t de n. nu.
pec. et in. l. pactū qd votali. **E**t de collat.
et in. l. scyus et augerius. ff. ad. l. fal.
Ifrede. de senis. d. illo. ec. xlv. als. iij. in
fili qdē nō videt facere dīaz an statutū
dirigat hba phibitionis ad rez. an ad
psonā. imo omni casu sentit q agēs cō
tra statutū. est trāsgressor legis. et cōci
dit q iuramētu est obligatoriu. li3 dicat
otahentē secū teneri ad relaxationem
iuramēti. de q tū infra dicam in penul.
dubio. **S**i tū nihil attingit ibi qn statu
tū psumit doli sine simulationē. sentit
tū otia illā distindōez **B**ar. et idē **D**o.
Pe. de ancha. i. repetitōe. c. canonū. de
ost. dicit enī hāc distindōez eē hbalem
qz statutū annullando otadū satis vi
det phibere otahentib3 ne attemptēt
contrahere. c. quia contra iura. de reg.
iuris. li. vi. et verba collata i re ocernūt
b z

potius psona q̄ res. c. tanta de excessi-
pla. et nō refert cū quo q̄s loq̄tur i. l. cū
pater. §. donationis de leg. iij. vñ cōclu-
dit iuramentū obligatoris siue p̄carnat
rem siue psonā. nō tamē attingit expres-
se qñ statutū presumit volū seu simula-
tionez vel metū vel q̄o simile. sed satis
videt sequi **Bar.** in dīda aud. sacramē-
ta pubez ex causa existēte valeat tunc
statutū reprobās iuramentum. ⁊ itez
do. **Bar.** refert in hoc ultimo se cōsulu-
isse in. c. cum contingat eo q̄ statutū p̄
presumere volū siue aliā iustam causā.
et quia tunc cōtrahens satis videt in
dolo ar. c. q̄ oīra iura mercat de regul
iuris li. vi. ⁊ Jo. d. lig. ⁊ do. ep̄s **Quincē**
cū valētissim⁹ canonista eccliam repro-
bat illā dīstīndōez **Bar.** i. preall. c. cū
orīngat p̄vīda rāciōe. q̄ quāq̄ lex pro-
hibeat simpliciter tamē oīrafaciēs trās-
gredīs legē licz verba n̄ dīrigāt ad p-
sonam dīda. l. non dubiū nec est veruz
scdm Jo. de lign. q̄ quilibz faciēs oīra
legem peccat mortaliter ecclā si lex sit p-
hibitiua. nisi sit causa p̄petua p̄hibicio-
nis cum aliā lex in casib⁹ permittat ⁊
sic non pōt esse mortale. **Do.** Anto. de
bu. in dīdo. c. cum contingat sp̄eta illa
dīstīndōe **Bar.** cōcludit q̄ statutū ha-
bens fundamentū solū fauore illius q̄
iurat q̄ iuramentū semp obligat ecclāz
si in cōsequenciā remotas ad sit p̄hī-
bitioni fauor publicus veluti q̄ liberī
pereant vel q̄ ciues diuites maneant
locupletes et nō depauperent. quia in
quantū preceptū dīrigit ad personā fa-
uore persone preceptū sapit naturā cō-
cilij. ff. mandati. l. i. ⁊ in. l. cū pater. §. mā-
dato de leg. iij. l. ticio in prin ff. de cōdi.
⁊ dmo. cum si. p̄ hoc q̄ precepta intelli-
gunt scdm naturā materie sublede. xi.
q̄ iij. rogo. **Unde** scdm eū talia iuramē-
ta sunt seruanda nisi lex statuendo i p-
hibendo habz ad aliud q̄ ad fauorem
⁊ fragilitatē iurātis dū tñ iurās sit vo-
li capax de delict. pue. c. i. ⁊ ij. et hoc pu-
tar verū ecclā si statuta annullēt iura-
menta vel prohibeant q̄ prohibere iura-
menta nō sp̄dat ad iuricē secularem
nec ad legem ciuilem p̄ hoc qd nō. **Hosti-**
en. in. c. quēadmodum de iure iurand.
cum fre. in loco preal. **Ite**z dicit si anul-
laret instrumēta vel fraudem presume-

ret alia nō apparēte causa p̄sumēdi vel
si ponerēt penas veniētibus ad contra-
ctū q̄ oīa talia cōfrīngi possent ad ex-
cludendū iura iuramentalem obligati-
onem via indirecta vel directa fieri nō
potest cōtra regulā cū quō de regulis
iuris li. vi. ⁊ in. c. quāto de p̄uill. nec ob-
stat scdm eū qd dicitur de voto in. l. ij.
ff. de polli. quia non valēt leges in quā-
tum infrīngūt votū ad hoc qd nō. glo.
in. c. mulier. xxxij. q. ij. ⁊ qd scribit **Fre.**
cōsilio. cccij. sed hoc intelligitur scdm
nō. per **Inno.** ⁊ per hoc puto q̄ alio ex-
trinsec. non accedente iuramentū obli-
get p̄vīgum dū tamē sit sensus capax
quicqd̄ senserit **Fre.** in cōsilio. xxx. et
Bar. in. l. is cui. ff. de ver. ob. ad hoc qd
in dīrendo equipatur pupillo pubertati
primo vt nō. in dīda. l. is cui et ex deli-
cto obligat vt ibi nō. ergo ex iuramento
de delict. pue. c. i. ⁊ ij. nō obstat q̄ interdi-
cta sit ei administratio nec p̄ hoc inter-
dictū est iuramentum nec interdicti pōt
nec obstat q̄ lex equiparat euz furioso
quia non attendit in hoc equipatio le-
gis ⁊ quia totum sit fauore suo nec ob-
stat q̄ legis resistēcia īpedit naturā
lem obligationē ff. de fideiuss. l. cum. l.
et in. l. si nō sōut. §. i. ff. de condi. indebi.
pari ergo ratione iuramentū vt. xij. q.
vlt. iuramenti. q̄ illud verū quando il-
li p̄hibitiōi cōsonat ius diuinū vt i
locis preal. **Item** licz potest infrīge-
re naturalem in quantum obligat par-
ti et ecclā iuramentalem quo ad obli-
gatiōez secundariā que dīrigit in p̄ez
nō tamē infrīngit nec infrīgere p̄t ob-
ligationē iuramenti in quantum pri⁹ dī-
rigit in deum nec in hoc tūc sunt par-
a simplex loquela et iuramentū q̄ iura-
mentū principaliter in deū dīrigit loq̄-
la in parē quo ad ei⁹ cōmodū lex potuit
it obligationē īpeditre ad hoc. c. debi-
tores preal. ⁊ sic aperte cludit **Do.** Anto.
quantū in p̄mo dubio qñ lex presu-
mit volū seu fidione habuit verissimāz
causā prohibendi sec⁹ si fecerit mere fa-
uore minoris hec sunt principaliores
opi. q̄s in materia reperio. **Nunc** ne ca-
ptiuū intellectū subiciā quid in hīs
dubijs sentio **Unde** meliori iuricio sē-
per saluo cui me semper subscō sic puro
dīstīnguendū q̄ aut statutum sine aliq̄

presumptione fraudis prohibet aliam obligationem seu alium contractum etiam annullando iuramentum nisi tota solennitate fuerit ut in secundo dubio. Aut presumit fraudem volu fideione metu vel quid simile ut in primo dubio. Primo casu dico iuramentum inordinatum observandum et quod principaliter in favorem ipsius iuramentum emanat statuta licet in consequentia et secundoario concernit favorem publicum siue abba statuti dirigant in personam ut nullus minor se obliget etc. siue dirigant in rem ut quod res minoris non potest obligari nisi etc. et per hoc cum contingat de iureiuramento. et c. licet. eo. tit. li. vi. et in. c. ij. de pactis. eo. tit. li. et in. au. sacramenta puberum. Et si adversus verum. nam in iuribus palle. fit prohibitio favori persone principaliter et secundoario favore publico ut in iuribus palle. legatis iuda. l. i. ff. sol. ma. et non. bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiuss. et c. in regula iuris non est obligatorum. licet enim lex potuit quod ad omnem subiectum et incommotum alteri impedire obligationem quatenus adquiret partem. non tamen potuit quatenus adquiret deo principaliter et est in iuramento. et hoc cum prescribitur in materia decernente principaliter ipsum iuramentum. ad hoc quod non. in. c. non est. de voto. et in. c. si quis. de iureiuramento et in. c. si quis. xxi. q. iiii. ad hoc optime facit quod non. in. c. ij. de regulis et tractatibus. ad reliquum ubi dicitur quod in his spiritualibus ius naturale preferatur positivo. Unde concludit quo ad offerendum filium ordini nec est contra inter patrem et matrem. facit. c. si annum. de iudi. li. vi. unde cum contractus minoris habeat suum esse secundum naturalem equitatem et secundum ius gentium et invenit iuramentum non est curandum de solennitate iuris civilis obmissa. iuramentum enim supplet omnem defectum solennitatis a iure civili inducitur ut in dicta aut. sacramenta puberum. et per hoc ultimum contrarium factum ad premissam negativam. procedit enim in solennitate inducitur in favorem publicum principaliter. si ista solennitas de qua in statuto fuit introducta in favorem minoris ut probatur in fili in. au. sacramenta puberum. alias autem iuramentum non valeret cuius contrarium ibi decidit. ad idem quod non. glo. in. l. si is. ff. de predictis minoribus. non aliter. Ad predicta facit quod legitur et non. in. l. i. de sac. sanc. eccle.

In decernentibus enim animam attendimus solennitatem iurisdictionum et non iuris civilis ut ibi non. et in. c. relatum. de testamen. nec potuit lex civilis expressum se reprobare iuramentum etiam si minores erant soliti in tali iuramento decipi quicquid dicat Bal. in prealle. au. sacramenta puberum. hoc non spectat ad legem civilem sed ad papam spectat discernere in validitatem vel validitatem iuramenti. Ad idem quod non. in. c. cum sit generale. de foro compe. et per Jo. an. in. c. si. eo. tit. li. vi. et c. vi. di. si imperator ubi expresse dicitur quod in istis spiritualibus debet etiam Imperator habere recursum ad ecclesiam et facit quod ponit Fred. consilio. lxxxi. ubi dicit non valere statutum laicorum quod ex aliquo facto siue gesto presumit contractum usurarium puta si apparet solutio de minori quantitate quam continetur in instrumento intelligatur contractus usurarius nec tangit spiritualitatem ideo non possunt laici super hoc statuere in. c. ff. de re. eccle. non aliena. c. ecclesia sancte marie. de consuetudine. de or. cogni. tuam cum si. facit etiam quod non. Johan. an. in. c. statutum. de here. et li. vi. ubi concludit simile statutum non valere etiam respectu pene. ut si imponatur pena contrahenti matrimonium sine consensu parentum et dico in proposito quod licet per statutum laicorum prohibeatur contractus non tamen decernatur invaliditas iuramenti et quo non prescribitur super re turpi quod non est de foro seculari sed ecclesie. de iudi. c. novit. nec in hoc habet auctoritatem apostolicam ino in hoc immitteret falcem in messem alterius seu alienam nec deceptione seu lesione iuramentis curavit Imperator in dicta aut. sacramenta puberum nec papa in. c. ij. de pactis. li. vi. et in. c. cum contingat. Nam propter fragilitatem sexus et etatis expositionum multis deceptionibus emanant illa iura in favorem minoris et mulieris. et tamen non resistunt iuramento. ff. ad vel. l. ij. ubi dicitur quod pretor in hoc fuit secutus equitatem naturalem ut tunc non resistit iuramento ut supra. nec etiam placet dictum Bar. an. verba conferantur in rem vel in personam quod dico quod semper intelliguntur collata in personam. si enim vel prohibet alienari ipsa persona prohibita vel quod res per se alienari non potest. non enim

Debet inspicere cum quo lex loquitur si quæ
dispositionis effectus dirigat ut dicitur rex.
in l. cum pretor. § dona. ff. de leg. ij. pro
hoc quod non glo. in l. i. C. ne fideius. do.
den. que dicitur quod si quis prohibet dare alii
prohibet accipere. ad hoc quod non. Bar. i.
l. si. ff. de accepti. et in l. penul. C. ne iure
suran. Item ergo et foris dicens si res
prohibet alienari quolibet persona intel
ligit prohibita. Notarij ex seipsis et alij
sub involutiōe verborum obripiunt iura
menta talia a minoribus et maxime feminis
quod non intelligunt quod agunt hec autē et ba
do. Antio. quod sunt elegancia et quod iudicia in
eo autē quod distinguit intra maiorem et mi
nores quatuor ad hunc casum ex toto non
placet puto ei quod etiam maior poterit con
trauenire quantumcumque illa et ba fuerint
late concepta data lesione enormi vel
enormissima. quia notarij hodie communiter
solent apponere illa verba ad maiorem va
liditatem contractus contrahentes tamē
putant illud esse verum precium rei nec putant
in aliquo decipi. unde sicut possent conuen
ire et petere saltem absolutionem si volent inuen
tione ex proposito ar. in predictis legibus et
vitor et l. ab auicio ita quod voluit intue
re re ipsa et paratur ei volent ex proposito
et volent re ipsa ut in l. si quis cum alio pass.
et in l. ij. ff. de do. excep. et hoc verum nisi in
aliquibus circumstantiis contrahentem appa
reat voluisse vere illud in quo fuit lesio
donare et sic potest intelligi. l. si quis donati
onis. ff. de contrahen. emp. **I**n dubio
enim quantumcumque illa verba late sint con
cepta non presumamus animum donandi se
pocius apponere ex consuetudine notario
apponentiū hec verba siue plus valeat
siue non. valet enim ar. a communiter acci
pentiū ut in c. l. de cle. non refusen. et quod
ibi non. et ad predicta facit videtur non. spec.
de emp. et ven. § nunc brouu. et si. quid si
venderis equum unde ponit questionem
de illo qui vendit equum qui volebat sal
uo quod quod erat calefactus in eundo et vendi
tor dixit Ego do tibi istum equum pro strabo
gibboroso volente spatulam et pro habent
te oēs magagnas nec volo ex aliquo
teneri an nichilominus teneat si alia
specifico non appellavit et voluit quod sic quod
videtur fuisse deceptus emptor quod ven
ditor falsitatem dixerat et alij expressatis.
unde credit verisimiliter dixisse falsum et mor

bo spatulam et sic dico ad propositum cum
notarij et contrahentes solent ad cautelam
verba lata ponere excludenda contra re
media certe in dubio iste non videtur do
re vere vel pati onem lesione. Unde et si
mili si locus interdictus ne in eo celebraret
clerici ibi existentes videtur iterum et in
loco celebrari adeo quod si celebrat contra
interdictum incurrunt irregularitatem ut
in c. is cui de sent. exco. l. i. vi. et facit etiam
am. c. quanto de pui. debem. enim cape
re effectum verborum et non verba cumta
rat ut in c. si. de renunc. l. i. vi. et in l. non
tubiū. C. de legib. resistit enim legi qui
resistit voluntati in ordinatio legis ut
xi. q. iij. quod resistit et in preall. regula si. et
quod non sit differentia probatur optime alia
ratio. lex dirigit preceptum ad rem quod
res minoris non alienet sine iudicio de
creto et dicitur lex quod est factum contra legis
prohibitionem non valeat ut l. si quis et in
l. ad resoluenda. C. de pui. mi. non ali.
hinc est quod nulla oritur obligatio nec na
turalis nec civilis ut non. Bar. in l. cum
lex de fideius. ergo minoris venditio si
ne iudicio decreto peccat mortaliter qui
fuit transgressor legis et sic non tenet ad
observantiam iuramenti quod est falsum ut
in aud. sacramenta puber. ad soem in c.
ij. de pac. l. i. vi. ubi dicitur quod lex civilis im
probat pactum factum a filia de exemptu
et nullum regressum habeat ad bona patris
na et probat in l. pactum. C. de colla. ergo
filia pacifera venit contra ius civile et sic
contra petitiū per suam glo. et sic secundum Bar
to. tanquam peccans non debet compelli ad
observantiam iuramenti cuius contrarium
aperte probat in l. i. ff. de dona. inter vi. et
vxo. ne maritus et mulier mutuo amo
re se spoliēt donando et interpositum iura
mentum contra prohibitionem superioris valet
ut ipse Bar. non. in l. sciens et augeri. ff.
ad l. fal. et Cui. et cu. i. l. si possessori. §
ita si iurauero. ff. de iureiura. et canonice
in dicto. c. cum contingat. **I**tem ad hoc
optie tex. in l. qui contra senat. consultum
ff. de fideius. mi. ubi dicitur quod mutuas si
liofas. facit contra senatus consultum et ta
men verba senatus consulti macedonici
non diriguntur preceptiue sed probatiue ad
personam. sed tamen dicitur quod illi non desit actio
ut in l. ij. ff. ad macedo. ergo aperte patet
quod ex quo simpliciter aliquo prohibet

ne fiat satis videtur prohibita persona ne fiat
at ei sic si faciat dicitur facere contra legem
etiam prohibet dare ergo filius. prohibe
tur accipere ut in fili non glo. in fallig.
Bica. C. ne fide. de. den. et si minor ac
cipit et iurat obligat iuramento ut ipse
met bar. voluit in l. si quis p. co. et sic co
cludit qd. c. cu. contingat pcedit generaliter
ut ex q. lex aliq. prohibet principaliter fa
uore persone iurant iuramentum in contra
rius p. situm et obseruandum ex quo non im
minet peccatum non est contra bonos mores
vbi dico q. si iste de cuius favore principaliter
trahatur iurauerit non peccat et si alii
quo peccauerit iurando non tamen peccat ob
seruando imo peccat contra iuramentum. **Pri**
mum q. non peccauerit iurando pbat. qe
cu. lex prohibuerit principaliter in fauore
personae et ei. omni modo non intendit ipsam per
sonam illam transgredi ad peccatum
sed potius ipsam privilegiare ne qd. statutum est
in fauore teneat in damnum et delictum contra
legem qd. fauore. C. de legi. et regula q.
ob gratiam de regu. iur. li. vi. **Ad** iuxta
illud vulgare cuiuslibet licet renunciare
privilegio suo. l. si quis in describendo. C. de
pact. et i. c. ad apostolicam de regul. vbi h.
opte pbat iurando principio. c. i. r. de decore
di. naz. ibi in principio dicit q. an vni. anni
p. batione regularis institutio interdictum
et tamen ibi decidit q. si annu. q. s. fuit ad
missus ad p. fessionem q. efficaciter obliga
tur. q. ut q. scilicet recipiens et receptus videtur
renunciare iuri suo. alio fauore suo. annus
enim fuerat inuolutus in fauore vtriusque. et
sic apte pbat illud. c. q. interdictum superio
ris emanata in fauore puate persone p. te
is de cuius fauore agit licite et sine pecca
to renunciare iuxta illud q. si vult bene
videtur elogabit ab ea. ad idem optime
iij. di. c. h. et si l. i. vbi idem pbat non enim
debemus inspicere ad h. b. l. an sint p. cep
tina vel prohibita q. ad effectum illud q. in
de sequitur ex transgressione. h. p. mo. ad sub
iectam materiam. ad h. de. exiui de paradiiso.
de h. sig. et i. di. humanum genus. et qd.
ibi non glo. et i. de. i. de. testi. et i. c. na. o. cu
piscencia. de o. sti. ex q. enim lex intendit pri
legiare seu facere homines meliores liz
vtriusque p. ceptiuo vel impatiuo non in
tendit illam transgressionem in peccatum
sed potius sapit in oculum q. h. est de na
tura talis materie ut non in iuribus p. all.

p. hoc qd. non. **In** fin. c. i. de vi. et ho. cler.
et gl. r. di. q. s. et illud euangelium va. et v. e.
oia q. habes et da pauperibus. et illud oia
q. vultis ut faciat vobis homines vos es
dem faciat illis ut non. i. c. humanus
gen. et cor. p. videtur. l. cu. p. s. mado. ff. de
le. h. h. vbi utq. superioris p. ceptum est f. uo
tum sup. publica utilitate seu aiaru. sa
lute et bonis moribus. et t. b. n. contra faciem
peccat mortaliter et ita dicit intelligi. c. ij.
de ma. et obe. et filia iura t. a. canonica q.
cilia. **Ad** p. oia bellissime adduco tex. i.
l. i. h. deinde q. r. ff. de op. no. nuci. vbi
non vult tex. q. si p. nouu. op. nuciati co
ueniat cu. aduersario ut op. fiat valeat
duetio. et non. s. h. i. c. ter. nec est p. culuz ve
pactio priuatoz iussu p. toz an p. o. f. i. c.
videat. nil aliud ei agebat p. toz q. h. v.
et trouerfias eoz dirimeret a q. b. h. spon
te recesserit debebit h. ratu. habere. et
Ex q. b. h. singulariter pbat q. l. p. toz
sue lex iubeat in fauore principaliter priua
toz p. t. t. p. res de q. fauore agit lici
te conuenire ne pacto aliq. inuoluant et sic
iussus ex se importat necessitate ut i. l. i. ff.
q. iussu. t. n. sec. et si sit in fauore priuato co
sentiente eo de cuius fauore principaliter
agit. **Ad** idem adduco tex. i. l. i. iuris g. et i. u. z.
h. si paciscar. ff. de pac. vbi dicit tex. g. h. ali
ter obseruandum ut i. o. cernitibus re famile
are valeat pactu. vel duetio non obstante
lege seu p. toz impio. sec. i. respicietibus
lesione publica et sic p. o. vera pactu. ut si
necessitet seu illa q. ad peccatum si o. cer
nit re familiaris. ergo idem cau. nro dicitur
q. l. i. c. h. lex loq. ex q. principaliter co. cer
nit minorem q. q. e. d. d. c. circumscrip. ita
rameto valere contra d. nisi statutum vice
ret ipz contra d. nullu. **Ad** adduco et. t. c. o.
tex. i. l. i. ff. de feri. vbi tex. loq. p. h. b. a. p.
hibitu o. cernitiam p. sona d. c. d. o. ne q. s.
messiu. vindemiar. t. p. e. q. aduersariu. co
gat ad iudiciu. venire ut i. oratione diui
marci expmif. q. occupati circa re rusti
cam i. foz opellendi non sunt ut s. h. i. c. ter.
qd. si fecerit aduersariu. accusari et iste
si opposuit et i. u. d. i. t. n. iste fecit contra p.
ceptu. legi. q. scdario magis o. cernebat
utilitate publica q. i. cau. nro. **It**em ut di
xi. s. poito q. i. h. repiet aliqd. p. em. si t. n.
o. z. p. mitti ut veiat contra iuramentu. ex q. in
ei. o. b. s. u. a. t. i. a. p. c. e. z. si nutrit ne itz peccet
et h. p. b. o. a. p. t. i. s. s. i. e. lex vna p. h. i. b. z. iurare

sup creatura vt i. c. ethi xps ethi iurat cō
mittē. xij. q. i. mouet et p̄all. c. ethi crist⁹
et nichilomin⁹ tenet obseruare istd iurā
mētū q̄ i ei⁹ obseruācia iminet p̄m vt
i preal. c. mouet et aptissim⁹ h̄ ibi oīra re
gulā vñi **Bar.** Mā h̄ba ista dirigitur
ad psonā vt patz i p̄alle. c. ethi xpus ibi
nolite iurare. et tam̄ si iurat. l. omissū
fuit p̄m i iurādo tenet tñ ad obseruā
ciā iuramētū et tōē videm⁹ i iuramēto
temerario. licz enī iurādo temē malefe
cit. tñ si in ei⁹ obseruācia nō iminet pec
catū nec oīra bonos mores istud ē ob
uācū vt p̄bat in. c. illicitū. xij. q. iij. vñ
qz ad si et facit qd nō. i. c. cū dōa de re.
iur. **¶** Nō puto circa hoc posse vari ta
ē theoricā q̄ q̄ntūqz iuramētū sit te
merariū seu illicitū ex q̄ tñ nō ē oīra bo
nos mores nec i eius obseruācia immi
net p̄m sp̄ est obseruācū vt optie p̄ba
tur p̄ sup̄ allata et dico limitācū istud
qd in iuramētū nō h̄ s̄ illos tres comi
tes ē poci⁹ p̄iuriū qz tūc peccauit teme
re iurādo vñ exponit **Arch.** illd h̄bz
p̄iuriū vñ illicitū ex p̄uersis iuramētūz
est tñ obseruācū ne ex trāsgressiōe itez
peccz vt patz ex p̄uiciā qd ē notācūm
vñ cū minor obseruādo tal iuramētūz
nō peccz cū ante veniat in sui p̄uiciū
c. ij. de pac. li. vi. debz opelli ad obseruā
ciā vt i p̄all. c. cū cōtingat i aud. sacra
fira pubez ad q̄ facit. c. si. d. p̄scrip. vbi
papa tollit generalit̄ dñes leges dñia
statuta oēm osuetudinē q̄ nō p̄t fua
ri sine p̄dō mortali et in. c. cū cōtingat
tollit legē p̄ quā agit vīa p̄iurijs nec
p̄t seruari sine p̄dō p̄ trāsgressiōē iurā
mētū sp̄te p̄stīti intelligi debz eē p̄batū
et hoc quo ad p̄mū membz et sic patz d
eīfio secūdi dubij. **¶** Terciū membz disti
ctionis fuit cū statūtū presumit fidez
sue simulacionē vel metū vñ qd simile.
tūc vñ q̄ aut in illo apparz specifica vñ
verisimil' oīdura p̄sumēdi fraudē et si
valet q̄ ad enervand iuramētū. qz non
apparēte causa vrgēte nō p̄t obligatio
de eo q̄rēda h̄ue ipsū ius dñuinū impet
viri ar. optimū. xv. q. i. sūt qdā et qd nō.
in. c. q̄ in ecciaz de p̄stī. p̄ **Inno.** et p̄tū
de in. c. qz pleriqz de immu. eccle. et i. l. si.
¶ Si oīra ius vel vñ. pub. esset enī tale
statūtū causa p̄stīdei et p̄iurijs oīra. l. i.
¶ Si aduer. ven. et c. cū oīgat **Aut** sub

est causa p̄sumēdi vt qz omunē in lo
co minores decipiātur et inducebātur
dolo ad oīrahēcū et sepe fingeāt con
tra dñi obligatorij oīra minores vñ sta
tūtū arguēdo a omunē acciōētib⁹ licz
arguere in. c. i. de cle. nō refi. et qd nō. ibi
laci⁹ **Calb.** et p̄ glo. et **Ci.** in. l. neqz nara
les. **¶** De p̄ba. introductū quā dñz solē
nitatē qua obmissa presumit oīra dñi
mulatus h̄ue volosus et tūc oīat vere
p̄ ipsū minore oīrahēcū eē vñ et nō fīla
tū et puto ipsū astritū ad obseruāciā
iuramētū. qz in foro anime credit oīstē
et in p̄uiciū suū de hominē. significasti
et qd nō. glo. i. clemē. i. de penit. et cessat
ratio statuti. **¶** Mā ex q̄ est ad obligatiōēz
diuinā cessante cā statuēdi cessat dispo
sicio. ad hoc qd notāter ponit **Inno.** i.
c. pleriqz p̄t finē sui apparat⁹ d̄ immu.
eccle. et faciūt iura arguēta a cā cessan
te de appel. cū cessante. xvi. q. i. generalit̄
ter cū si. et optie facit qd nō. glo. i. c. nō
est de voto et tōē videt oīcōdū qd ad foz
cōtētiōis vñ si apto ore oīstent postmo
dū oīrahēcū eē vñ et nō simulatum h̄ue
volosū qd teneat ad obseruāciāz cū ces
sat ratio et cā statuēdi q̄ sublata rema
net iuramentū valitū nā et oīra p̄sum
p̄ciōē iuris et de iure admittit p̄batō
i oīrahēcū p̄ oīfessionē ei⁹ de cui⁹ fauore
agit vt nō. i. aud. h̄ iā infesse. **¶** d. dona
ci. an nup. et i. c. is q̄ fidē d̄ sp̄sa. et p̄ **In**
no. i. c. qz pleriqz d̄ immu. eccle. vbi singu
larit̄ dicit q̄ ecclā post q̄ s̄tētia trāsiuit
i rē iudicatā si oīat de ei⁹ iniquitate per
oīfessionēz p̄tis p̄ q̄ lata fuit debz reuoca
ri. qz cessat p̄sumptio q̄ opat in rē iudic
atā multo ergo forti⁹ debz hoc vñ in
iuramēto qd obligat p̄ncipaliter dō vt
i. c. debitorēs et i. c. ethi xps de iureiurā.
nō enī debz iste iurās oīra oīfētiā trāf
gredi iuramentū. qz edificarz ad gehē
nā quāqz hoc sit occultū ecclē militanē
ar. optimū in. c. l̄as de resti. spoli. et i. c.
in q̄ficiōi d̄ sen. excōi. et hoc itelligo quā
do recōfessioē minoris archiblica sit de
bita solēntas et an et q̄ valent dicen
dū vt no. p̄ **Bar.** i. l. certū h̄. minore ff. d
oīfess. et p̄ **Ci.** i. l. claz. **¶** De aud. p̄stan.
et i. l. vnica. d̄ oīfess. a minor allegat p̄sup
tā fraudē p̄statūtū seu si dicit cōtra dñi
dñino lictū et tunc poterit seruari op̄
nō **Bar.** et aliorum vt iuramētū tunc

nō sit obligatoriu qz iuramentū nō col-
lit psumptionē statuti inducūt. nec dicit
cū iste venire oīra oīradū iurātū. licet
veniat oīra & ba ex q nō venit oīra intēp-
tationē ad hoc tex. singu. in. l. fi. C. de nū.
pec. vbi patz q simpliciter oīfētē rece-
pisse mutuū. potest infra biēniū excipe
oīfessionē emanasse spe future numerat-
ionis. qz psumit oīfessio alias simulat-
io. h qz iuramentū fuit iterpositū non
ut ibi dī. vñ notāter pbat q oīs psum-
ptio q est in oīradū seu tacita cōditio.
tollit iuramēto sup eo pōtito qd nō. ibi
bal. & allegat nō. p. Inno. in. c. veniēs. d.
iureiur. h melius facit qd idē Inno. nō.
i. c. p. tuā. de arbi. vbi nō. dicit q si quis
iurat simpliciter seruare arbitriū. intel-
ligit iuramentū oīcionaliter appositū
scz q si nō fuabit arbitriū soluet penā.
sicut ē de natura arbitri vt obligatio
sit alternatiua. ita & iuramentū p eum
pōtitiū recipit sensu alternatiuū. nā cū
minor iurat post oīradū psumit eodez
uolo. i. eadē fraude fuisse inuēdum ad
iurandū sic & oīradū. ad h qd nō. i.
palle. aut. siue a me. C. ad vell. & in. l. si
mulier. C. e. ti. vbi nihil sibi pīudicat qz
adhuc ex oīsequētia sue fragilitatis in
secundā led. incidit 2c. & facit qd nō.
C. p. i. l. ex cautione. C. de nō nu. pecu. in
illa. q. an valeat renūciatio exceptiōis
nō nūme. pec. & p hoc remanet declara-
tūz etiā p mū dubiū & oīradū p vtraq
pīe fca remanēt declarata nec expedit
oliter rīdere dz enī intelligi & reduci se-
cundū pōitā. ¶ Ad vñū tñ aduertē
q puto in mā spāle & singulare nec ne-
gari pōt p iudices seculares q cum ex
argumētis & opi. sup pōitis reddatur
saltē pbabile dubiū sup validitate iur-
amēti nō poterit iudex secularis de h
agnoscere. h debet deferre ad iudicē ec-
clesiasticū de or. agnif. tuā. de sen. excō. si
iudex layc. de iudi. nouit. de fo. oīpe. cū
sit generale. & p Jo. an. in. c. fi. e. ti. li. vi. &
videt pbare tex. i. c. venerabilē. de elec.
q solus papa hoc agnoscat ex quo oīf
pbabile dubiū. h Specu. in. ti. de loca.
Inūc de epōz. & itē papa fingit dīe q
etiā inferior a papa posset interpretare
iuramentū qn dubitat de eius validita-
te allegat de appell. significante. Ad. c.
venerabilē rñ dī duplicif. pmo qd pce

dīe in negocio arduo & inter magnas
pōnas. vel qn vult dare licentiaz sine
pmutatione vel oīmutatione aliq. & h
vidū Spe. sequit do. Anto. in. c. quāto
de iureiurā. & p hoc adduco vidū Inno.
in. c. debitorēs. eo. ti. vbi tenet q epus
pōt super iuramentis ex cā dispensare
et sic fortius interpretari. imo etiā in
pīetationē expresse sentit vt in exēplis
per eum pōitis & per pōitā sine soluta
pīma duo dubia. ¶ Nunc descendens
ad terciū dubiū adducā quinqz ad pīe
affirmatiuaz. et quoz ad partē negati-
uam. ¶ Ad pīem igitur affirmatiuā q
debeat audiri etiā nulla pīetā absolu-
tione ex quo se fundat super vera simu-
latione oīradū. ¶ Primo arguit sic. iur-
amentū obligat iurantē ex intentiōe
īpīus iurātis. xxi. q. v. humano aures
et. h. fi. ergo ex hīs & de iureiurā. quāto
h qui simulate oīradū in veritate nihil
agit qz deficit ibi substantia oīradū. i.
consensus. vnde perinde est ac si nihil
fuisse factū. vt in. l. emptor. et qd ibi nō
ff. de aqua plu. et in. c. illo vos. de pig.
et in capitulo ad nostrā. de emp. et ven.
et i. l. si ancilla. cū. l. se. C. de oīradū. em.
ergo ex iuramēto sup eo pōtito nō obli-
gat p hoc tex. nō. in. l. fi. C. de nō nu. pe
vbi nō. probatur q iuramentū recipit
oīs tacitas oīditiones & qualitates cō-
tradū. si enī fuisset confessus spe futu-
re numeratiōis. ita etiā psumitur nar-
rasse ita dicamus in pōito si oīradū
fuit simulatus sic & iuramentū fēit qd
nota. ponit Innocen. in. c. per tuas. de
arbi. quātoqz quis iurat seruare ar-
bitriū vt intelligatur pmississe scdm na-
turam contradū scilicet seruare arbi-
trium vel soluere penam. ¶ Secundo
ad idē inducitur quod nō. Bar. in. l.
nemo. ff. de leg. i. in illa questione an re-
nūciatio exceptionis fīctionis et simu-
lationis valeat et concludit q non qd
inter eos actū est q oīradū sit simula-
tus et sic deficit in substantia et sic nō
est cōtradū imaginariū. ff. de regu.
iur. et in. l. simulate nupcie. de ritu nup
et sic renūciatio simulationis in eodē
oīradū facta nō valeret. ¶ Item esset
dicere q esset simulatū et non simulatū
quod esse nō debet ar. in vīdā. l. nemo.
ff. de leg. i. et. c. cum super. de offi. deleg.

de appell. sollicitudo in vna est et eadem
res non debz opari strarios effectus de
bap. maiores pterea scdm eum sicut ostra
dus ipe fuit simulat ergo non est renu
ciatio. **O**pponitur ergo qd totus ille co
tractus et quicquid continetur in illo instru
mento est simulatum. **A**d id qd non. **E**p. l.
l. si ex cautione. **E**t de non numerata pecu.
vbi concludit non valere renunciacionem
exceptionis non numerate pecunie in eo
dem contractu factam qz sicut inducitur
ad confitendum ita et ad renunciandum arg.
l. similiter ad vell. et ideoz videt in omni
pulle glo in dudo alicui p eius fragili
tatem alias de facili tolleretur punitio le
gis sed cum non potest replicari qd est
renunciatio exceptioni simulationis qz o
nia ista fuerunt simulata secus tamen es
set scdm **B**arto. si talis renunciatio fieret
ex intuitu ar. l. h. **E**t quod me. cau. ita
dico in pposito qd ex quo adu fuit ut co
tractus esset simulatus ergo et iuramentum
et quicquid secutus est in otinenti est simu
latum non ei est dicendum qd voluerunt va
lere et non valere in otinenti argu. in. l.
nam et ea. ff. de condi. et demon. **N**on ei p
sumitur quis in otinenti velle recedere
re a pposito suo ut ibi et arg. in capitulo
Maiores. de bapti. et in. l. eum qui volu
tatē mutaram dicit. ff. de pba. **T**er
cio inducit capi. tua. de spon. vbi patet
qd ecclia in matrimonio qd est fauorabi
le et in multis preiudicabit de condi. ap
po. c. si. et de re iudi. c. vlt. **S**imulatio ecclia
ex vna parte qd plus est et dolosa et de
ceptoria impedit vires matrimonij ex q
constare potest de simulatione et hoc qd
desuit ibi consensus sine quo cetera neq
ant proficere sedus coniugale ut ibi dicit
tur ad ideoz. l. nuptie ff. de ritu nup. vbi
dicitur qd simulare nuptie nullius sunt
momenti facit qd non. glo. in. c. tuarū de
puit. de illo qui simulauit se monachū
ut corrumperet monialē ut p hoc non fit no
tatus de quo tamen ibi latius p docto.
et p glo. in. c. ut clerici de regula et c. qd
interrogasti. xxv. di. ergo nec iuramē
tum obligare debet constituto de simula
tione et si de alienatione constet. **Q**uar
to adducit. c. i. qd me. cau. vbi patet qd
ecclia votum ex iusta causa simulatum non
obligat vouentē. et facit qd non. glo. in
c. abbas. eo. tit. que dicit p metu factuz

non tenet qz eripit liberū arbitriū i vo
uente de voto licz voluntariū militem
sibi elegit xps. xv. q. i. non est. **N**on ex pre
dictis ocludit qd ecclia i iure spūali fidio
vinciat ut nihil oscar adu ergo iuramē
tū non est obligatoriu et p sequeus nulla
petita absolutioe potest strauire. **Q**u
to et vltio videt pbari p. c. qd cūq. xxij. q.
v. vbi dicit qd qd cūq. arte et boz quis
iurz de et qui o sciencie testis et ita hoc
accipit sicut ille cui iurat et sic apte ibi
de pbat qd de non alie recipit obliga
tionez iuramēti ecclia vbi interuenit dol
ex pte iurantis qd fuerit intēro recipien
tis h in casu nro simulate ostrahebāt et
sic recipiens non itēdebat obligare iuran
tē ad obseruaciā ostra et simlati nec de
alie recipit. **I**n cōtrariū ad partes
negatiua qd debeat audiri absolutioe n
petita. inducit p. c. qd itērogasti. xxvij.
di. vbi ter. ponit casū de qdā muliere q
post obitū mariti sacri velamē sup ca
put suū imposuit et finxit se sub eod ve
lamē scāz monialē et postea et ad nu
pclas redit. et ocludit qd qd p pocrisim
ecciaz otribare voluit et ferme in voto
suo pmāsit ut penitēciā agat de illusione
nephāda et reuertat ad id qd spē ptem
viter i sacro mōimonio maneat qd icho
auerit et bellissime subicte hec et ba nā si
o sētis qd oia sacra ecclesiastica qd qd put
vult fingat non vere faciat ois ordo ec
clesiasticus turbet. nec catholice fidi via
subsistit. et sic videt ille ter. vald nobi
lit pba qd i spūalibz ad fidio repbat
ut attēdat non mēte simlata oclpif h qd
i hoim o sēdu agit ne populū recipiat
et res ecclesiastica et tot ordo pturbet. **E**t
per h glo. ocludit ibi qd hqz fide fit mō
ch ad h ut possit fieri abbas nihilomi
n licz fida et si sincera sit ei itēto ut id
videt sēire i alijs spūalibz ergo ad p
positū et p supponēdo qd fide iurauit ne
tū abutatur re spūali et illudat do cui ob
liga qd pūm fida tollit et remāet vī
tas obligatiōis facit qd i fili pbat i p
fite cū o sētiōe habēdi pūm facit qd
non. **J**o. an. i dīdo. c. si. de ovi. appo. **D**e
cūdo adducit illd file. nā hē fide accēdē
tes ad baptismū vī ad sacra. baptisma
tis si fide et veracitē suscipiunt sacra et
obligantur ut aperte vult ter. in cap. hē
fide. i. qstione pma et. c. malo. de baptis.

n hic ut puto qz eoz fides nō fortit i
 peoite virtutē sacramenti ita fide debz
 iurans obligari deo veraciter ad quē
 pncipaliter dirigit primaria obligatio
 iuramēti ne populus vane decipiatur
 Jōe videtur statutū de iure civili in li
 bertate pstanda ut fingēs certo casu p
 stare libertatē et sic sequit libertas ut i
 .l.vna. §. qz pilleati. **E**. de lat. lib. col.
 2c. **T**ercio pbatut sic simulate cōtra
 hens et recipiens iuramentū a contra
 hente de nō veniēdo contra. 2c. intēdie
 iurantē illaqueat ut saltē ostra apparē
 tia otradus nō veniat nec detegat vi
 cium simulationis. ar. in palle. c. illo nos
 de pigno. et c. ad nostrā. de emp. et ven.
 et c. debitorēs. et c. ad nostrā. h. de iure
 iuran. et etiā se intēdebat ad hoc obli
 gare. ergo nō debet audiri allegando
 simulationē quia tetigit viciū otrad.
 qd est ostra intētiōne recipientis iura
 mentū qd esse nō debet ar. in. c. q̄cunqz
 arte. xij. q. v. **Q**uarto et vltimo alle
 gans turpitudinē suā maxime in illusi
 one rez spiritualiū nō est audiendus de
 ocel. pre. cū sup. de dona. inter dilectos.
 ff. de leg. i. l. si servus plurius. §. quid er
 go si per iniuriā. et pbat plene in. l. si p
 morte. ff. de ac. op. sed iste allegando si
 mulate iurasse allegat turpitudinē suā
 videlicet qd dei nomē et eius religionē
 inuani et deceptorie assumpit. xxv. q. v.
 q̄ntuz quid in fine. ergo nō est audiēdo
 maxime cū iurauerit oīa in otradu cō
 tenta esse vera. nā allegauit pūrius al
 legando simulationē facit. c. cū imposi
 tionib. de iureiurā. li. vi. **N**o solutio
 nem hui⁹ dubij descendēdo pmo repit
 glo. in. l. eptione. **E**. plus valere qd agi
 tur dicens qd iuramentū nō obstat qn
 potest opponi de simulatione quasi adū
 sit. 2c. **E**. de legi. l. nō dubiū. et c. de con
 emp. l. si ancillam. ex qua colligit ibi gl
 qd pens simulato otradu adiecta si cō
 trafieret nō omittitur quod dicit pcul
 dubio verum cum in hoc loco reproba
 tur qui vere agit aliū simulatur **P**o
 anto. in vido. c. cū otingat late proseq̄
 et iudicio meo valde intricate nec cōp
 hendit omnes casus qui possunt acci
 dere in materia cui⁹ verba sūt hec que
 sequuntur puro osiderandū motum si
 mulatiōis si simulant se agere qd intē

dunt nō valere licz iurent et sic simulāt
 iuramentū intē collectas et cōdemnatio
 fingo mea tibi vendidisse attamen est i
 ter me et te qd cōtradus nō valeat tunc
 iuramentum nō obligat qz deficit i vo
 luntate iurās et recipiēs licet sic fingat
 vel iuramentū esset ostra intētiōne et
 haberet quandā otrarietatē. et sic dicit
 se intelligere Bar. in vido. l. nemo pōt.
 si simulatio est de vno cōtradu ad ali
 um est magis dubiū si agant ut verus
 otradus subsistat et ille seruet et nō appa
 rens. **I**tem ecce de otradu venditiōis
 nō soluit gabella sicut de otradu dona
 tionis agunt vendere sed simulant do
 nationem. **I**tem quia voluntas se ob
 ligandi in apparentia deficit si agūt ut
 seruetur apparens otradus et nō minis
 cuius loco simulat ut quia usurarius
 simulat de pigno venditiōē ut lucre
 tur fructus vel ut usuras habeat et tē
 hic surrogatus succedit loco veri et nō
 est ver⁹ cōtradus et hoc cāu possunt q
 si vterqz cōtradus pōt seruari ab vtro
 qz pado vel turpitudine probat iuramē
 tu et seruari debeat quod iuratur. Si
 autem surrogatur loco cōtradus tur
 pis vel qui non poterat seruari absqz
 periculo anime tunc iuramentum non
 astringit iurantem seruare simulatum.
 qz simulatio et iuramentum ad imple
 mentū pmi otradus illiciti. et sic nō ob
 ligat sicut non obligatur respectu pmi
 cōtradus illiciti. et illa remedia habz
 que haberet contra primum verum cō
 tradum si esset mercator et in hoc et in
 precedenti membro loquitur Do. An.
 confuse et videtur quodam modo im
 plicare contrarietatem. si enim simulat
 vnum cōtradum in locum alterius q
 agitur ut si simulatus seruetur et non
 ille in cuius locum simulatur cum ille
 sit verus cōtradus qui agitur inter
 partes et non ille qui simulate cōcipit.
Item inq̄tum dicit qd si vterqz otra
 dus potest seruari absqz periculo anime
 seruandus est et vtraqz ergo simulatio
 nihil operatur quod videtur ostra om
 nem rationem de hoc infra subiiciam.
Sed nūc prosequor vīda sua hec dē
 cit vera inq̄tum iurasset simpliciter et
 non veniēdo contra cōtradu simul
 latum et de illo obseruando sed si pres

et esset iuramentum quod cōmuniter p
stare solent ut quia iurasset dñia et sin
gula esse vera que in istrumento sūt cō
tenta ut cōmuniter hodie notarij appo
nuunt. tūc iuramentū excluderet in q̄tū
contraueniret ostēdēdo simulationē si
ex hoc detegeret se periurū et sic repellit
tamq̄ tegēs turpitudinē dōna. inter
dilectos. nisi veniret per viam denūcia
tionis euāgelice ad exonēdūz consci
entiā aduersarij quia i hoc obstat tur
pitudō in q̄tū animā insequit ut nō. de
testi. ex tenore. d. iureiuran. q̄admodūz
hec sūt verba dō. **An.** Sed reperio dñz
Angelū de pūfio in p̄dicto ocilio quod
incipit domina catharina sentire simpli
citer q̄ si iuramētum simplex est super
contradū debet simplex peti absolutio
loquitur tamē quando vn⁹ cōtradus
simulatur i locū alterius. **Dicit** enim si
quis iurat se soluere vsuras. aut nō ve
nīre cōtra contradū pignorationūz. fa
ctum in forma venditionis imoderate.
cum est absolutus pōt sequi ius suum
quia tale iuramentū nō confirmat pro
missionēz **Sz** dō. fre. de senis cōcilio. ecc
alias. cc. lxxix. et iaz sentit absolutiōē
necessariā et loquit in casu i quo loq̄tur
dō. **Ange.** d. perusio et aperte sentit h̄ p
cedere vbi iurauit omnia contenta in i
strumēto esse vera quod est cōtra vñm
Anro. qui hoc casu dicit absolutiōē h̄
ultimo ego expediaz p̄io seq̄ri dubio
Sed hic summittā quid mihi in hoc
dubio videat et procedā per enumerati
onem casuū q̄ possunt cōtingere iste enī
procedendi mod⁹ est clarior q̄ p viam
distributiōis q̄ nimis lōga obumbrat
intellēdum. **Primus** qñ simulās in
tercessit ex pte vtriusq̄ contrahentis et
adū fuit inter partes ut tam cōtradus
q̄ iuramētū esset simulata. intercessit si
mulatio ex mixta causa puta ppter ius
tum timorez. vel debitor obnoxius ad
soluendū mutuum concepit pignus
sub forma venditionis ut ille creditor
lucraretur fructus. et tunc siue surroge
tur in locum alterius contradus siue
non. iuramentum non obligat quia de
ficit consensus et fuit iusta causa simu
landi ad hoc. c. i. de no. et. l. fi. C. de non
nu. pecun. et xxiij. q. v. quacūq̄ et. c. hu
mane et alia iura in p̄ma parte iouda

Secundus casus quando interuene
runt omnia que ponūtur in precedenti
casu qz causa simulandi fuit iniusta et
praua ut fraudes gabella fingerūt aliū
contradum et iurauit vel ad deceptio
nem alterius et tūc est magnū dubiūz
propter iura allegata supra i parte ne
gatiua. **Sed** i hoc casu dico aduertēdū
ad formā iurandi. d. enī iurauit singu
la cōtenta in istrumēto esse vera et tūc
incontīnēti fuit piurus. licet i mēte cō
clperet illa esse falsa. qz simulatio inten
tionis ex iusta causa nō excusat ut nō.
in precedenti. c. quod iterrogasti. sic cō
tingit i illo q̄ prece vel p̄cio corrupe⁹ d
ponit falsū ut in. c. sicut de testi. et in. c. i
de cri. fal. vnde nō debet audiri allegat
simulationēz cū fateat turpitudinē suā
videlicet se piurū et habuisse volūz ad
deceptionē alterius ad hoc. c. cum sup
de concess. preben. et alia iura allegata
supra in vltio contrario **Sz** si iurauit
nō venire contra illū contradū quē simu
labat et tūc puto quo ad deū licet gra
uiter peccet assumendo religionē iura
menti inuanū et maxie ad detestationē
alterius cum transgredis nō icidit in p
iuriū quia hic affuit intentio se obligā
di vñd respectu dei nō exigit absolutio
ad hoc. c. tua de spon. prealle. et i. l. nup
etc. ff. de ritu nup. et quod no. glo. in. c.
tuarū de pūf. et **Archd.** in prealle. c. qd
interrogasti. vbi post quosdāz sentit q̄
illa nō est vera monacha s̄ propter sui
culpā opellit esse i monasterio et maxie
nō poterat pbare simulationē. de⁹ enīz
recipit verba q̄lia ex int⁹ proferūt. xxiij
q. v. humana et. s̄ ergo. nec obstat. c. li
cut. i. q. ij. et. c. maiores vbi patet q̄ vere
confertur baptismus. quia itelligitur
quando ipse solus habebat intētiōēz
ut quia non perfecte intendebat recipere
bapt. simuz sed dñs credebatur baptiza
re ut vtriusq̄ verborū et sacramēti im
primatur de quo tamen per **Inno.** in. c.
i. de appell. sed quo ad forum contenti
osum compelleret seruare iuramentum
quatenus venit in sui preiudiciū et nō
imminet periculūz quia non debuit o
fundere ordinem rerum et maxime spi
ritualium et absenti iuramento maxie
ad alterius deceptiōēz. vnde nō debz
audiri hanc turpitudinem allegāz ad

hoc optime predictū. c. ius. de spon.

Tercius casus qñ simulatio stradus interuenit ex parte vtriusq; et iuramentum fuit prestitū super tali contractu et adū fuit ut non veniret contra apparentē contractū. h. in veritate seruaf verus stradus puta pignoratitius et tunc absq; dubio nō pōt cōueniri si petita absolutione. Et hoc casu intelligitur vidū Angeli. et vidū Fre. et do. an.

In tercio membro hoc enī iuraf ex parte et scdm intentionem vtriusq; obligati et nō detegat simulatio et ut seruetur verus stradus pignoratitius forte et sub iusto velamine recipiat fructus loco vsure unde inde ē ach iurasset soluere vsuras quo cāu nō licet strauenire absolutione nō petita ut in. c. i. et i. c. debitor. de iureiurā. et iste cāus iudicio meo nō habet dubiū qñ ostat q iuramentum ad hoc fuit interpositū ut cōtractus hīlat fuit quo ad apparentiā et sic nō detegat simulatio. Et dubiū est qd si iuramentū fuit simpliciter pstitū et nō apparet qd consenserunt contra hentes circa iuramentū. et de hoc in casu sequēti. **Q**uartus casus est quando fuit simulatus et iuramentū fuit super eodē prestitū scilicet si pōt ostare de iuramenti simulatione. et istū casu reputo dubiū. et tūc puto dicendū q quo ad talē obseruantia stradus simulati tūc obligat ex iuramento quia est psumendū q incōtinenti ex interpositione iuramenti voluerit contractū valere d quo adū erat ut non valeret si ex intervallo iurasset ut dicitur in simili p bar. in pma pte. scdo articulo ubi hoc optime pbat. sed quo ad obseruantia stradus incōtinenti donec probet q tacite fuit inter strahentes adū. puto in foro anime standū intentioni iurati. qz generaliter sic interpretat iuramentū in foro cōscientie ut notabili dicit Inno. in. c. veniens. de iureiur. facit. c. signi. ficasti. de homici. In foro vero contentioso ibi fit interpretatio scdm ius et ex varijs circumstantijs ut ibi nō. et facit c. veniens. et c. ad nostrā. e. ti. quia videremus presumere q volunt abuti iuramento quia sic presumemus peccatū quod non est dicendum ar. eorum que nō. in. c. inquirendū de pecul. ele. iuda. l. si de

fundus. c. de arbi. tu. et in. l. etiam. c. de dona. inter vi. et vxor. nā ut in pōdā iurib; pater. aliter psumitur in adquisitis p tutore et aliter in adquisitis p clerico seu p vxore ostante matrimonio et hic ne psumatur peccatū ut in eis nō.

Ite iuramentū habet vim clausē si non valet ut ago qd ago valeat ut valere pōt. l. cu; patrē. et filijs matrē. ff. de le. ij. facit. c. ad nostrā. ij. de iureiuran. nō. Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fidelis et quod notat Ep. i. palle. l. si ex cautione. c. de nō nu. pecu. ubi concludit q iurans nō opponere exceptionē nō numerate pecunie obligatur licet simpliciter renunciatio non valeat. ergo idubio si nō obligat ad talē obseruantia; contractus simulati salte obliget quo ad obseruandum colorem contractus

Ite quia creditor sol; sic caute iuramentum recipere ergo arguamus a cōmuniter accidentibus. valet enim tale argumentū ut in. c. i. d. ele. non refi. ubi hoc nō. Jo. cald. et per glo. et docto. in. l. neq; natales. c. de proba. **I**tem qd hec interpretatio conuenit nature rei ex se enim et ex sono verborū habz obligare et presumitur ex adū contra voluntatem iurantis ut ipsum obliget d renunc. super hoc. **I**tem hec interpretatio tutior est ut euitet peccatum. ergo amplectenda et alia fugienda ut nō. in. c. veniens. de spon. in. cle. exini. de verbo. signi. et hoc dico pcedere nisi tot essent circumstantie ex aduerso q tolleret predictas presumptiones et qd nō. in. c. transiisse. qui si sunt legi. et predictum casum intellige quando ex iusta causa et non ad decipiendum tertium fuit facta simulatio alias seruet quod dixi in secundo casu. **Q**uartus cāus est de vno contractu ad alium qui non potest seruari nisi interitu anime v; est contra bonos mores puta agitur vere cōtractus simulatus et alius decipit et iuratur et tunc ex tali iuramento si tenetur nec ad obseruantiam totalem stradus nec quo ad apparentiam ex q ex obseruatione iminet peccatum. licet enim peccauerit tūc iurando tū nō peccat contraveniendo ut. xxij. q. iij. pro te et de iureiuran. si vota facit. c. si. de pādis. et. l. si. ff. de dho. obliga. **Q**uin

etis casus ē quādo simulatio intercessit
ex parte iurantis tantū vt quia aliud
gerebat in corde aliud in ore vel callidū
est vsus verbis iurando et tūc iuramē
tum intelligit scdm intentionē recipiētis
et sic deus videt recipere vt ē textus i
c. q̄tum. xxiij. q. v. et in. c. i. his omnibus
eadem can. et. q. et generaliter qualiter
iuramēta sine recipienda ē bona glosa.
in. 5. queritur eadez causa et questione
primū quando alter habuit redū intel
ledū et alter dolosum. Scdm quando
vterque dolosum. **T**ertium quando
vterque redū et verba sūt dubia de
his ibi et aliq̄d in simili in glo. i. c. ex lit
teris de spon. et p. predicta tertiū mem
brum remanet clare solutū debet enim
distingui scdm p̄dictos casus et totalis
materia r̄manet dēda que satis quoti
diana est et contraria oīa debēt reduci
et intelligi scdm casū p̄dictos. **Q**uartū du
biū an posita iuramētalī obligatiōe i
casib⁹ p̄dictis audiat iste minor petēdo
absolutiōē i iuramēto nō obstāte con
tradictiōe aduersarij. **E**t quatuor argumē
ta faciāz p. parte affirmatiua et quinq̄
pro parte negatiua. **A**d p̄tem affirma
tiua q̄ debet audiri arguit sic vbiq̄
enim iuramentū continet turpitudinē
ex parte recipiētis tale iuramentū est
flaxādū vt in. c. i. de iureiuran. vbi pro
batur de iuramento p̄stito d̄ vsuris sol
uendis ad iōez. c. verū et. c. si vero eo. tī
vbi absoluit q̄s a iuramēto p̄stito per
metū in oīūz ipsorū metū inferētium
sed in casu nostro cōtinet turpitudinē
ex pte recipientis qz oīatraz cū minore
cōtra legis prohibitiōez semper volū
intelligit exceptus vt in. c. si vero et i. c.
cum cōtingat de iureiuran. et i. aud. sa
cramēta puberū. 5. si aduer. vendi. et i. c.
h. de pad. li. vi. cu3 si. 5. cōtrahens cū mi
nore videt esse i dolo contrahendo i ca
su a lege prohibito vt i regula qui. con
tra iura mercat de regu. iu. li. vi. quēdo
modū. **C.** de agri. et censu. li. xi. q̄ contra.
viii. vi. ergo hoc iuramētū vel nō obliga
torium vel saltem relaxandum. **T**ertio
ex facto demeritorio est quis recipiēdo
alias puniendus et cōmodū reportare
non debet. **C.** de dona. inter vi. et vro.
et si necesse. xv. q. i. legi. ff. de negoc. gest.
sue hereditaria de preben. eū qui. li. vi.

sed contrahens cū minore prohibito o
trahere tanq̄ veniens cōtra p̄ceptū su
perioris debet ex hoc puniri vt i. c. q̄ re
sistit. xi. q. iij. et in. c. h. de ma. et obe. ergo
non debet ex cōtradictus obseruatiā cō
modum reportare et sic iuramentū ē re
laxandū ne indirede aliq̄d cōmodū p
cipiet contra. c. tuū de procur. et regulā
cum q̄s de regu. iu. li. vi. **Q**uarto iura
mentum seruandū debet habere tres co
mites veritatem iudiciū et iusticiāz. c.
animaduertendum. xxiij. q. h. et in. c. et si
xpus de iureiuran. sed in hoc iuramen
to nō requirit iudiciū nec iusticiāz cu3
non sic iustus neq̄ discretū se obligare
contra leges superioris. ar. c. i. de his q̄
fl. a ma. parte ca. ergo et. nec conditio
aduersarij habet i aliquo obesse. **T**um
propter rationes p̄dictas cum qz oīa
euz potest replicari q̄ dolose excipiat o
tra absolutiōē petita cū ipse teneat h
iuramento de regu. iu. li. vi. **I**n cōtrari
um. ad partes negatiua arguit p̄mo
per auc. sacramenta puberū. **C.** si ad
uer. ven. vbi in iuramentis p̄stitis cō
tra legis precepta etiam a minoribus
dicit imperator talia inuolabiliter ob
seruari vnde pōtero verbū inuolabile
sicut i simili pōtero dicitio oīnino i cle.
vt hī qui de eta. et quali. que excludit
etiaz dispensatiōez et sic per istud r̄bū
inuolabiliter videt q̄ nō debeat venif
etiam petēdo absolutiōē. **N**am quem
admodū violat q̄ petit ab obligōe erui
Secundo induco. c. cu3 cōtingat de iure
iuran. et c. licet eo. tī. li. vi. c. q̄uis d̄ pac
eo. li. que iura simpliciter et absolute vi
cūt illa iuramēta licz cōtra legis prohi
bitionem p̄stita debere obseruari nec
ullam mentionem agunt de absolutio
ne vnde si i tali casu potest peti absolu
tio papa fecisset mentionē sicut in simi
li facit in casu in. c. i. et. c. debitores et. c.
verū et. c. si vero d̄ iureiuran. **T**ertio iu
ramēta sunt de iure diuino vt in. c. et si
cristus de iureiuran. et. reode domino
iuramenta tua et sed cum hoc iuramē
tum sit obligatorium nec reperitur per
missum q̄ debeat relaxari ergo obser
uandum ar. eorum que no. i. c. quanto
de iureiuran. et. c. cum inter p. te renūc
Maxime cum non detur materia de fa
cili iurandum et sepe veniendi con

tra iuramentū cōtra. c. si vero. 7. c. verū
palle. **¶** Quarto iuramentū representat
maiorē minorem 2. ut nō. in aut. sacra
menta puber. 7. in. c. penul. de empti. et
vend. ergo incōtinenti q̄ interuenit iu
ramētū cessat ratio statuti que puidit
tū minorib⁹ 7. p̄ oīs in tali stratu nul
la reperit turpitudine ergo seruandum
nec indulgentiū absolutiois benefici
um. **¶** Quinto 7. ultimo aut nullū pec
catū hoc iminet aut sic p̄mo cāu nō d̄z
fieri absolutio. q̄ cū ip̄e minor nō obte
perandi legi se obligauerat fuit etiā in
culpa. xi. q. iij. qui resistit sicut 7. secū cō
trahens. h̄ currenre paritate turpitudi
nis iste nō debet audiri in regu. i. par
causa. de regu. iur. li. vi. sed cū culpa d̄z
openari. ut. ff. d̄ open. l. h̄ cū ambo. ubi
notāter dicitur. si ambo socij parē ne
gligentiā societatis adhibuerūt dicē
est definire eos eē obligatos ip̄o iure
openatione negligētie facta. 2. 7. sic eē
volū cum volo. de adul. intellegim⁹. et
iuramentalis obligatio remanebit in
suo robore maxie p̄sumendo minorem
nō fuisse captū 7. q̄ ultrociterq̄ nata
sit obligatio enī in delictis minorib⁹ si
subuenit. l. auxiliū. §. in delictis. ff. de mi
no. 7. c. si aduer. deli. l. i. nec etiā i alijs
q̄ non reperiunt enormiter lesi. l. qd̄ si
minor. 7. l. non oīa. ff. de mino. **¶** Idem et
fortius dicendū est ut nō subueniatur
otra iuramentū maxime cū illud p̄ster
maior 7. sic cessat fauor minoris etatis
¶ Cūti ei⁹q̄ matris suffragio implo
rato ad solutionē hui⁹ ultimi dubij ve
niendo iuxta ordinē supra recitatū reci
tabo p̄ p̄us op̄iones. **¶** Et p̄mo **¶** Dñs
fre. de senis. c. cclxiiij. format vnuz
pundū quasi in terminis nostris quā
do statuto ciuitatis cauebatur q̄ siue
ocessio siue pmissio fēa a filiofamilias
siue cōsensu patris non valet ip̄o iure
etiā si iuratum fuerit. 7. quidā filiūssa
miliās hoc nō obstatē opromisit 2.
¶ Soluit idē fre. iuramentū obligatorū
h̄ q̄ iuramentū fecit otra phibitionem
statuti ciuitatis ex causa facti cui obte
perare debuerat 7. nō strauenire. viij.
di. que contra. 7. xi. q. iij. qui resistit nec
et transgressionē debet reportare omo
dum sed potius puniri q̄ pōt appellari ad
relaxandū iuramentū fatet se obligā

tum esse iuramento sicut accidit in eo
qui iurauit soluere vsuras qui obliga
tur ex iuramento 7. tñ petit relaxatiōez
de iureiu. debitores. 7. c. i. sicut ergo re
cipiens iuramentū sup re illicita q̄ ad
se tenetur relaxare ita hic fm̄ enī erat
illicitum ex parte recipientis p̄pter pro
phibitionē legis municipalis debebat
obtemperare 7. in hac occlusionē residet
ipse **¶** Idē videt tenere **¶** Win. in. c. cū con
tingat. dicit enī q̄ in terminis illi⁹. c. iur
amentum obligat mulierem ad obser
uantiam contractus sed debet instare
ut absoluat. **¶** Si ergo in terminis il
lius. c. tenet mulierē posse instare p̄ ab
solutionē quia otra p̄uisionem legis
consensit multo fortius sentit q̄ potēit
in casu thēmatīs ubi verba prohibito
ria diriguntur ad personam **¶** Do. Ant.
in predicto. c. cum contingat. dicit q̄ si
non est aliqua deceptio que non habet
in se dolum annexum salte⁹ p̄sumptū
nullum remediū competit contra iu
ramentum per quecunq̄ verba loqua
tur statutum sed ubi deceptio argueret
tur in contractu tunc haberent locum
remedia si deceptio esset enormis de q̄
bus in. c. debitores. ad hoc glo. in. c. ve
niens. de iureiurā. p̄alle. 7. q̄ ex enor
mī leſione p̄sumitur dolum. subest ei⁹
causa sic p̄sumendi ut in. l. omnes. §.
lucius. ff. de his que in frau. cre. et in. l.
qui testamentum. de proba. 7. quod ibi
notatur. vnde adessz turpitudine ex pte
eius cum quo contraxit 7. cui iurauit.
7. idem putat esse si contractus iuretur
cum verisimiliter p̄sumptiue hoc con
staret aut enī. n̄tia facti quia notorie
esset p̄digo vel cui bonis ut p̄digo
foret interdiciū quia hic aliqualis est
turpitudine ex pte contrahentis qui ma
teriam dat p̄sumptiue ad propriū cō
sumendū ut lex ex causa legitima frau
dem in talem p̄sumit ut. ff. pro empto
re. l. si quis tñ sciret. ff. de mino. l. quod
si minor. §. si. ff. mandati. l. si vero nō re
munerandi. §. adoleſcens. 7. in. l. ij. qua
rum re. ac. non da. vnde etiam conclu
dit q̄ si mutualet vel contraheret cum
parato ad ludū vel corruptū notorie
in actu luti v̄l in vanitatibus mulier
bene foret remediū aduersus iuramē
cum per iura p̄dicta ad hec verba sa

tis placet ut infra dicā latius **D**ominus
 petrus de anco. In repetitōe. c. canonū
 de consti. aperte nō expmīt qd sentiat ī
 casu quo minor aliter nō esset lesus sed
 attingit casuz quo interuenit deceptio
 et concludit idem qd Jo. an. et quia casus
 est quotidianus recitabo prius vba sua
 firmat enim pūduz super quo cōsuluit
 in hac ciuitate senarū nā in hac ciuitate
 te cauet statuto qd nullus contractus fi
 nis et quitancia si fieret p minores. xxv
 annis valeat nec d eo ius reddat nisi
 intercesserit certa solemnitas hoc statu
 to premissis contigit qd patruus tradit
 nuptui neptem suā dāns ī dotez quin
 gentos et ista neptis renūciauit vīdo
 patruo omni iure sibi cōpetenti ī pōiā
 hereditate q valebat plus ī qdruptum
 iurauit nō cōtrauenire querebat an es
 set aliqd remediū recisium illius con
 tractus finis et quitacionis. Et cōsu
 luit ipse qd poterat peti absolutio iura
 menti. siue relaxatio ad hoc pmo induce
 bat regulā qd iuramentū nō debz esse ī
 iqtatis vinculu. c. cū inter cetera. xxiij.
 q. iij. qd verbuz īniquitatis multū pō
 derabat Item iuramentū debet habere
 tres comites scilicet veritatē iudiciūz
 et iusticiam eadem cau. et qst. **A**nima o
 uertendū. in. q. autēz pōiā euidentis
 apparet īniquitas cū p modico qd quis
 renūciat hereditati paterne et ita locu
 pletari paria sūt dispositiōe volū adeē
 ex pposito vel re ipsa ut ē casus i. l. si qd
 non aliter. ff. de verbo. obli. et. l. ij. ff. de
 do. excep. hic autē nō solū re ipsa salte
 z potest graue damnu neduz enim vsq
 ad quadruplū sed vlt. a dimidiāz vere
 extimationis iura subueiunt deceptis
 etiam maiorib. l. ij. **C**. de rescin. vendi.
In casu autē pposito est cū enormi de
 ceptione cōiūcta minor etas et sexus
 fragilitas quib. iura multuz subueni
 unt ppter naturalem eqtatē et deceptio
 nem verisimilem tam ī contrahendo q
 ī solemnitatibus adhibēdis. l. i. ff. de
 minori. et. l. i. doli. ff. diuersis. **C**. d. dona
 ti. **E**x qualitate igitur personarū et illi
 facti arguit cōtrahens cū tali sua nep
 te de dolo ad hoc. l. i. et qd ibi no. ff. d. do
 excep. ratione ergo euidentis īniquitatis
 et doli saltem re ipsa inherētis illi fū
 dationi videtur scd. iuramentūz relax

andum sicut cū per metū renuntiat qd
 bonis cum iuramento. c. si vero de iure
 iuran. et paria sūt ad decisiōē cōtra
 volunt et metus. c. penul. et. c. abbas q
 me. cau. et ad hoc adducit prealle. c. viri
 qui vult ī casu. c. cū cōtingat potest mu
 lier instare pro absolutione ergo mīto
 fortius in casu pposito vbi cōcurrit sex
 us fragilitas et minor etas et enormis
 lesio et etiaz reuerencia quam puella si
 ue femina habere debet ad patrū suū
 ī cuius domo et gubernatione remā
 serat post mortē patris ad hoc. l. i. ff. q
 onerando. ff. quarum rerū ac. non va. p
Bar. et. xxiij. q. iij. vnus qd qd et scdm pōi
 āa vicit limitari aud. sacramenta pube
 rum ut nō habeat locū ī casibus ī q
 bus potest contractus seu vīstratus ar
 gui de īniquitate euidentis et dolo re ip
 sa et prospiciū indicijs. l. volum. **C**. d.
 dolo. hec sūt vba que satis placēt ideo
 scripsim recitauī et. **E**t aduertēduz ī
 qdum sup recitauī opi. **A**n. videt eaz
 approbare do. **D**e. et. qd scire qd nlla data
 lesione ex quo cōtrahit cōtra lege pōt
 petere absolutionem et idem etiam reci
 tando prealle. vīdum fre. et cum eo trā
 seundo sed ī qdum supra dixi aud. sacra
 menta puberū limitandū quādo cōtra
 ctus non potest argui de euidentis īnīq
 tate aperte sentit qd ī casu illius aud.
 non cōpetit absolutio alias non esset li
 mitatio nec reciperet hanc restrictiōez
 qd et quando apparet de īniquitate req
 ritur absolutio ergo cessante deceptiōe
 enormi nō fiet absolutio et sic videt ī
 h. recedere a vīdis **A**n. **S**ed ut dixi a p
 te hoc nō cōcludit. **B**ar. ī. l. si qd p eo
 ff. de fideiuss. satis scit hoc licet apte
 non dicat qd ex solo cōtractu cōtra legē
 non competit absolutio vicit enī pmo
 qd cōtractus qd repbat odio creditoris
 nō firmat iuramento sed ipsū iuramentū
 est seruandū. opetit tamen absolutio h
 quando cōtra d. reprobat fauore debi
 toris tūc vicit qd firmat iuramento ut ī
 aud. sacramenta puberū et nihil vicit d
 absolutione sentit qd hoc casu nō cōpe
 tit absolutio loquitur tamen quādo v
 ba statuti diriguntur ad rem. **E**go
 autem ad totalez materiam clare enar
 randam procedam per casuum enume
 rationem prout ī precedenti dubio se

¶ Primum ergo casus fit qñ iuramentū omni ex pte licitū ē tam scilicet ex pte iurantis qñ ex pte recipientis etiā qñ ex pte materie super qua prestatur et tūc absolutio nō est imponēda h̄ opellēdus est iurans ad eius obseruatiāz d̄ iureiurā. et h̄ xp̄us. quānimo in illa causa extrinseca existēte etiam papa a tali materia ab eius potestate nō pendēte ut in fauore terciū ad hoc qd nō. glo. in .c. quāto. de iureiurā. Inno. in .c. cū inē. p. de renūci. et p glo. in fili in .c. non est de voto. imo puto qñ nec in melius pōt papa hoc iuramentū omutare inuito eo cui acquisita est obligatio qñ vnū p alio inuito creditore solui non pōt. ff. si cer. pe. l. ij. in si. q. mo. tol. ob. in pñ. ad h̄ qd nō. Jo. an. in regula in malis. de re. iu. li. vi. in mercu. et Inno. in .c. ij. de offir. vti. vel inuti. et in .c. inquisitioni. de sen. exco. et in .c. que in ecclesiāz. de offi. sec⁹ si ad honore dei qñ tūc posset in melius omutare sic itelligo. c. peruenit. h̄. de iureiurā. qd nō. Inno. in .c. debitorēs. eo. ti. vbi vult qñ etiā ep̄us posset iuramenta in melius omutare sicut et nō. de vo. c. i. et .c. magne. cū si. **¶** Scd⁹ casus qñ iuramentū ex parte iurantis pōt seruari sine interitu et sine dispendio salutis etne et tūc nulla petitur absolutio peccatum fuit enī iurādo nō trāsgrediendo c. in litteris. de iureiurā. **¶** Tercius casus est qñ iuramentū pōt seruari sine interitu et sine dispendio salutis eterne h̄ est contra bonos mores et tūc etiāz nulla requiritur absolutio in regula nō est obligatoriu de re. iu. li. vi. **¶** Quartus casus est qñ iuramentū pcessit calore iracundiē. pōt tñ fuari sine piculo sine interitu salutis etne ut si qñ calore iracūdie iurauit qñ nūqñ loqretur cum aliq vel vna secū cibū capiet vel qñ simile et tūc nō est obligatoriu qñ si habuit comitez discrepatiois et iusticie. xxij. q. i. iurabat et ea. cā. et q. h̄. aduocēdū. et tñ debet tenere talia iuramēta licz opetat absolutio de qñ. c. qdaz. de iureiurā. et satis pōt teneri qñ si iracūdie calor fuit tane⁹ qñ deliberate tale iuramentū nō pstitit nō erat obligatoriu qñ voluntas nō est discreta dicim⁹ sic. qñ cōfessio calore iracūdie nō p̄iudicat nisi de p̄seueratiā et bene dicit gl. in .c. ex litteris. de diuoz

facit. l. qd qñ calore. de regu. in. nō enī oīno volūtari⁹ et sic nō videt deus talē obligationē indiscretā recipere. xv. q. i. nō est. vel si dicim⁹ tenere de facili debz per ep̄m absolui. ar. in palle. c. cū qdā. **¶** Quint⁹ casus qñ iuramentū a pncipio ē super mā indifferēti h̄ postea deuenit ad casuz de qñ si cogitasset in pncipio iuramentū nō fuisset illicitū vel nō iurasset et tūc nō. dicit archi. i. palle. c. aduocēdū qñ pōt p̄p̄ia aucte trāsgredi iuramentū nec req̄rit absolutio puta si iurauit nō negociare nō recipere feudū a tñ et deuenit casus qñ nisi negociū vel recipiā feudū a tali alit viuerē nō possū qñ et tpe iuramēti nō cogitauit de isto casu et sic nō ligat vltra mētē suā. i. c. veniē et. c. qñtaual. de iureiurā. et cogitauit illicitū. iō nō fuā. c. i. de vsu. li. vi. et faciūt h̄ ad qdēz qñtidiā d̄ eo qñ iurauit nō fideiubere p alio certe iuramēto a pncipio ē licitū. maxie qñ iurauit qñ plures decept⁹ ab hīs p qñ se obligauerat sic p̄t qñ iurare p vtilitate primi iea p vtilitate p̄p̄ia ad h̄ qd nō. arch. xxij. q. i. nō ē. Jo. an. i. ad vi. spe. de iureiur. p̄ pñ dicit qñ si sal⁹ primi p̄clitaret ex nō fide iussioe qñ nō tē ad obfūatiā iuramēti qñ h̄ sic ca⁹ excludit a iuramento ē licitū et sic puto distinguē in eo qñ iurauit nō mutare vl qd sile facē. **¶** 6⁹ casus qñ iuramēto fuit dolo aduersarij extortuz et sic oīdera qñ si oīda sup qñ p̄stat ē a lege reprobata in fauore iurantis tale iuramentū nō est obligatoriu. et sic ē casus a cōterario nō couillādo lram qd qñ ibi senserūt docto. in dīdo. c. cū p̄tingat. et i. c. qñtis. de pad. li. vi. et i. c. licet. de iureiurā. eo. li. et in auct. sacmēta pubez. oīa ista iura excipiūt casus in qñbus dolo intervenit. et idē pbat qñ intuenit melius vl vīs ex qñ tñ iuramēta veniūt contra legē nō ligāt nisi sine oīo voluntaria. Fateor tūc ē qñ in hīs casib⁹ petitur absolutio. et sentiūt ibi docto. h̄ p̄mū notabiliter pbat ex illis iurib⁹ non couillādo. Si dō iuramentū nō venit cōtra dispositū a iure et intervenit dolo qñ excludit mētē iurantis et qñ cessante dolo modo se obligasset ut qñ de dīe cāz oīdaui et tūc iuramentū nō ligat et pōt oītrauenire nulla petita absoluteione ar. opti. in. l. tres frēs. ff. de padis

et in l. sorori. **E.** de colla. et sic intelligo.
F. red. **o.** filio. c. xliij. al. c. xliij. ubi hoc ex
 presse sentit ponendo terminos in minori
 xv. annos que vocat a fratre renunciante
 hereditati paterne que valebat longe pl^{us}
 que habuit in dote que est notandum per limi
 tatione. c. ij. de pac. li. vi. quod non preceat ubi
 voluit de dote causa contra dicitur nam ubi vo
 luit ibi excludit voluntas ut in iuribus per
 alle. et in l. i. ff. de dolo et iuramentum non
 obligat ultra mentem iurantis ut in. c. ve
 nientis. et c. quanto. et c. quicquid. de iureiurando
 dicitur quod non. **Jo.** an. i. c. vno de como. ubi
 voluit interveniens non excludit consensum
 et quia non datur causa contra dicitur ut quod me
 ducis ad consensum hac arte et tunc exi
 git absolutio que debet prestari non ob
 stante adversarii contradictione propter eius
 turpitudinem et voluit et sic intelligi debet
 non in prealle. c. cum contingat. et c. si vero
 et c. vix de iureiurando. et tunc intelligi de
 metu et vi ut requiritur absolutio que de
 bet impedi sine difficultate in odium ad
 versarii ut in iuribus preall. **S.** septim^{us}
 casus qui iuramentum tenet turpitudi
 nem ex parte suscipientis ut maxime con
 trarium etiam turpitudine materie super
 qua prestat et tunc iuramentum obligat
 et potest peti absolutio non obstante con
 tradictione adversarii et iste est primus ca
 sus. c. i. et c. debitores de iureiurando. et
 in. c. verum et in. c. si vero eo. et per istum
 casum potest de dolo quid dicens in fi
 liofamil. renunciant macedoni. et iura
 te non contrahere **Bar.** in dicta. l. si quis
 pro eo de dolo quod non secundum casum predictum
 ut iuramentum obliget et competat abso
 lutio et hoc etiam sentit **Jo.** an. in addi.
 spe. in et de sen. prola. **S.** hoc autem ubi etiam
 plus sentit quod nec iuramentum teneat
 quia contra bonos mores **Do.** an. cuius
 dictum satis placet in dicto. c. cum contingat
 dicitur quod si statutum vel lex adesset in lo
 co ubi hoc frequenter quod filii ex hoc in
 vitarent ad parentes occidendos quia
 talia iuramenta ut turpiter prestat et
 contra bonos mores non obligarent iura
 tem saltem respectu secundarie obliga
 tionis que dirigitur in partem et antequam
 solueret potest peti absolutio. ubi autem
 essemus in loco ubi communiter ex mu
 tuis non inducerent ad eorum malum ut
 christianis hodie talia valde abhorret tunc

iuramentum obligaret nec potest peti ab
 solutio ad hoc quod non. **Inno.** in. c. quia
 plerique de immu. eccle. in fine sui appa
 rat et maxime hoc preceat ubi evidens
 necessitas est in filiofamil. macedoni enim
 homicidia tunc presumptum quod tunc frequen
 tabat in loco **E.** et cessat hodie hec pre
 sumptio debet cessare legis presumptio con
 trarium iuramento attenti debet comuni
 tas al. veritas et dei obligatio reman
 iniolata **E.** hoc patet quod dicitur in iu
 ramento prestatum super pacto legis omisso
 rie de quo in. c. significare de pigno. et i
 l. i. et ij. **E.** de pac. pig. et si de quibus etiam
 per **Bar.** in prealle. l. si quis pro eo. **O.** dicitur
 casus qui nulla alia turpitudine respicitur
 in iuramento nisi quia est prestatum contra legem
 et in hoc distinguitur **A.** tunc enim lex resistit i
 fauorem publice utilitatis principaliter
 et non est necessaria absolutio quia iuramentum
 non valuit ut in. c. dilecti de fo. cope. **A.** tunc
 principaliter in fauorem iurantis licet secun
 darie in fauorem publicum ut in muliere et
 in minore in casibus dictis. c. cum contin
 gat et c. quis de pac. li. vi. et aud. sacra
 menta puberum cum si et tunc sum in casu
 dubij nostri nam lex seu statutum prohibens
 minorem obligari sine certa solennitate
 principaliter prohibet in fauorem minoris
 ut non. **Do.** in regula non est obligatori
 um de regu. iu. li. vi. et sentit glo. in l. et
 si is. **E.** de p. mi. non alie. et sentit de
 doctores in dicta audientia sacramenta pu
 berum et patet satis ex se. **S.** si principaliter
 non concernit fauorem minoris etatis iu
 ramentum in contrarium non valet ar. c. si vi
 ligenti cui contrarium probatur in iuribus
 preallegatis et dicitur latius super primo et se
 cundo dubio. et tunc puto quod absolutio
 est deneganda per ea que allegavi supra
 in parte negatiua nam primo est regula ge
 neralis quod iuramentum est observandum ex quo
 potest servari sine periculo anime ut in iu
 ribus vulgaribus. **I.** item quia reperit
 hic turpitudine nam ex quo lex puldet per
 sone et talis persona renunciat iuramento
 fauori suo nulla reperitur turpitudine i
 contrahente nam lex dei hoc non habet
 pro turpitudine ut servet iuramentum
 nec ex parte contrahentis potest argui
 voluit nec aliqua alia deceptio nec de
 se materia est turpis ar. opri. in simili i
 prealle. c. ad apostolice de re iudi. li. vi.

Introducendo ut supra induxi in ar. et sic
sumus extra terminos. c. debitorum. 7. c.
i. 7. c. verum. 7. c. si vero de iureiurata. ibi est
repositur turpitudine ex parte recipientis 7. pec-
catum iure prohibetur quod de se usure sunt ma-
le de usuris super eo. quod omnia cessant in casu
nostro etiam quia culpa reperitur ipse minor
non reperitur immunis ut dixi in arg. 7. satis est
quod statum punire intricatorem adus.

Item si in eo qui est contra statutum seu legem
emanat contra adus. potest absolutio de fa-
cili dario. c. cum contingat petendo absolutio-
nez a iuramento nec est verisimile quod
ibi vel in. c. licet eo. ti. li. vi. quod emanavit
cum solennitate vlla fuisset facta mentio de
absolutioe nec i. au. sacramenta pube-
rum quod inuolabiliter mandant talia iurame-
ta seruari. unde non placet dictum. **I**n-
cen. nec frede. 7. vide casus per hoc con-
tra eos in predicto. c. cum contingat intelligi ge-
do ter. secundum eodem intellectu doc. quod etiam
in casu illi. c. iuramentum volo. vi. vel me-
tu extortum est obligatorium. c. vix. et. c.
si vero. sed intelligunt ar. a contrario sensu i.
effectum quod operatur absolutio. c. iuramentum
est sponte prestitum non operatur absolutio ali-
as non esset differentia inter prestitum
metu 7. sponte 7. tamen iura communiter
in hac. l. loquuntur excipiunt quando
interuenit dolus metus vel vis ergo his
cessantibus nec tali causa existente absolutio
denegabitur. **Q**uid autem si interuenit ma-
gna deceptio ex parte minoris dicam i.
casu sequenti. antequam illa attingam
ratio ad contraria quod in hoc casu sunt posita
cum in dubio non presumamus minores enor-
miter lesi non obligat. primum contrarium si
reperitur ex parte recipientis in eo quod contra
legem contraxit quod ut supra dixi statum
disponebat in fauorem minoris principa-
liter. 7. iuramentum renuntiet fauori 7. sic nul-
la turpitudine materie respectu dei 7. i. adu-
spuali ubi reputatur maior de iudi. si anuz
li. vi. 7. ibi attendit ius naturale 7. diu-
num potius quam positum 7. laicale ut notat
Inn. in. c. i. de regula. 7. per hoc etiam sol-
uitur secundum ar. contrahens contra legem pub-
licam vel bonos mores presumitur esse i.
dolo secus si contra eundem in fauorem ipsius
contrahentis 7. pro hoc ter. ap. in d. c. cum
contingat. 7. c. quis. 7. c. licet 7. in au. sacra-
menta puerum ubi contra fuisset gestus
contra legem ut dixi in primo dubio 7. tunc ex-

ceptum casus qui interuenit doli. 7. ex toto
contra adu contra tale statutum non presumit do-
lus satis sufficiens ad ena. rationem iu-
ramenti quod a parte facit contra. **F**red. **T**er-
tiu argumentum etiam potest tolli predicta ratio
quod etiam lex erat contra in fauorem minoris
cui potuit renuntiare non debet secum contra-
hens aliquiter puniri. 7. satis est quod iura-
mento non interueniente nihil agitur. 7. p.
h. iura allegata que si vlla culpa vel do-
lu notat in contrahentes puniri in retra-
datione ad. seu i. absolutioe impendenda
boni expressissent facit etiam. c. i. 7. c. verum. 7. c.
si vero de iureiurata. ad hoc quod bene tetigit
super primo 7. secundo dubio. **N**on obstat quod
tunc argumentum quod iuramentum debet habere
comites 7. veritate inspecta non fuerit. **I**u-
stum est enim ut seruet suum iuramentum
ex quo nulla reperitur turpitudine quod licuerit
fauori suo renuntiare nec sibi secundo as-
fuit discretiois iudicium ex quo non temere
non calore iracundie precessit nec deceptus
fuit maxime enormiter 7. hoc per d. c. m. c.
apostolice de re iudi. **E**t per hoc concluden-
do ratio ad ultimum quod de predicta adu-
sarij quod verissime potest excipere cum sua inter-
sit saltem respectu secundarie obligationis
ut teneat ad relaxationem cum nulla eorum
turpitudine reperiatur. **N**onus casus est
qui retentis supradictis terminis ut quod
statuto resistente contrahit doli lesio i. con-
tradu vel doli lesio a statuto resistente i.
minere. nunquid tunc poterit absolui eo pe-
ti a iuramento et tunc dico quod lesio autem
modica 7. de tali lesione iura non curant
ad h. c. abbas quod metus causa in. c. frequenter
de restitutione spoli. li. vi. 7. in. c. i. de res. i.
integ. facit. li. i. **C**. de rescin. vend. 7. c. cum
dilectus 7. c. penul. de empta. 7. venditio-
ne. **A**ut lesio est enormis 7. tunc si iuramen-
tum fuit simpliciter prestitum non veni-
do contra audietur allegando enormem
lesionem quia in tali enormi lesione pre-
sumitur dolus ut in. l. omnes. §. lucius
de his que in fraudem cre. et i. l. que te-
stamentum. ff. de probatio. **N**on enim
videtur iurans ad hunc casum se obli-
gasse argu. in. c. veniens 7. c. quintanul-
lis ad hoc quod communiter iura exci-
piunt dolum in talibus iuramentis sed
paria sunt quod dolus interueniat ex pro-
posito vel re ipsa. l. si quis euz aliter de
verborum obligatio. **I**tem turpitudine

reperitur ex parte recipientis et pro
faciunt ea q̄ vixi s̄ scdm̄ dominuz **An**
to. et videntur vera nō solum si iuram̄
ta seu verba sint indefinita. sed etia3 si
sint generalia. vt quia iurauit non con
trauenire nulla ratione vel causa qua
cūq3. quia hec verba debent ciuilit̄ i
telligi et ab eis excipi tales exceptiones
argu. optimū in l. creditor. §. lucius. ff.
mandati et in l. ab aurelio. §. primo. de
liber. legata. **E**t autem verba sunt
magis specifica et lata ita quod aper
te videantur excludere remedia vt q̄a
iurauit non contrauenire etiam ratioe
lesionis enormis. et tunc si verba cōclu
dunt ad vnum dumtaxat remedium et
non aliud. vt quia iurauit non contra
uenire ratione minoris etatis illud tā
tum remedium videtur exclusiuum nō
aliud. vnde non poterit contrauenire
tanquā maior. ad quod notat. c. penul
timum de emptione et venditione. facit
c. non potest de prebend. li. vi. **E**t quod
notat **Bar.** et **Ep.** in l. ij. de rescinden.
vnditione. vt quia iurauit non veni
re contra nulla ratione neq3 tanquam
maior et tunc tenet dominus. **An**to. in
c. cum contingat quod in maiore iura
mentum excludit remediū rescindēdu3
contra dū et remanebit cōtractus vali
dus ex quo aliter nō annullatur a iure.
Idem tenet in minore quo ad leuē lesi
onē quo ad enormē posuit non valere
cōtractum et iuramentuz sed poterit pe
tere absolutionē a iuramento in casu
enormi et enormissime lesionis quātum
cūq3 dicat et in iuramento specificet q̄
non veniet cōtra cōtractum ratione e/
normis lesionis licet **Bartho.** et alij te
nent cōtrarium in preallegata. l. ij. **E**t
de rescinden. vnditione. quod putat ve
rum **Do.** **An**to. etiam si minor dixisset
quod illud quod plus valet dat et do
nare intēdit cōtrahenti secum et multa
ponit in cōtractu quia nō est sine frau
de et dolo qui contrahit ne dum euz cō
sumpturo sed in adu male consumetur
ff. pro emptione. l. si quis cum sciret et
l. si vero nō remunerandi §. si vero ado
lescens. ff. mandati. ff. de minor. l. quod
si minor §. ff. et l. ij. ff. qua. rerum actio. si
datur vnde cum fraus sit ex parte reci
pientis canonica iura nō assistunt tali

bus iuramentis et hoc possunt etia3 si
minor iurauit omnia et singula esse ve
ra et illud esse verum precium quia cō
stituto de opposito talia possunt reuocari
et iureiurā. cū i positionib3. et q̄ ibi nō.
quia iuramentum prestitum censetur s̄b
cōfessione. quia illud sit verum precium
q̄d statuit vnde repto rem aliter se ha
bere nō est piur3 licet taliter iurauerit
de iureiurā. quē ad moduz. xij. q. ij. p. eo
tū et sic dicit de facto se cōsultuisse i cau
sa cuiusdā puelle que a quodā suo attri
nēte fuit iudā vt iuraz. nā talia vba
sepe apponūt notarij ex seip̄is et alij s̄b
inuolucro verbor3 obripiūt iuramēta
talīa a minorib3 maxime femis que si
intelligūt quid agāt hec autem verba
do. **An**to. sunt elegātia et quotidiāna.
In eo tamē q̄d distinguit inter maiore
et minore quo ad hūc casum ex toto nō
placēt puto ei q̄ etiā maior poterit cō
trauenire quātūcūq3 illa verba fuerūt
late cepta data lesioe enormi vel enor
missima quia notarij cōmuniter hodie
solent apponere illa verba. ad maiorem
validitatē cōtractus detrahentes. tam
putāt illud esse verū precium rei nec pu
tāt in aliquo decipi vnde sicut possent
cōuenire et petere saltem absolutioez si
dulus interuenit ex proposito argumē
to in preallegata. l. creditor et l. ab aure
lio ita q̄ dulus interuenit re ip̄a equipa
ratur enī dulus ex proposito et dolo re
ip̄a vt in l. si quis annualit̄. preallegata.
et in l. ij. ff. de voli ex. et hoc verū nisi in
aliquib3 circumstācijs cōtrahētē ap
pareat voluisse illud vere in quo fuit le
sus donare et sic potest itelligi. l. si quis
donatōis. ff. de cont. emptioe **I**nduco
enim quātūcūq3 illa verba late cōce
pta nō presumāt aimuz donādi sed po
tius appōita ex cōsuetudine notarioz
appōitū hec verba siue plus vale
ant siue nō valeāt est enim ar. a cōiter
accidētib3 vt in cle. i. de cle. nō ref. et q̄
ibi nō. et ad predicta facit. d. nō. **S**pecu.
l. ci. d. empti. et. x. d. i. §. nūc dicitur. d. q̄d
si vendēs equū. vnde ponit q̄stionē de
illo qui vedit equū qui volebat saluo
q̄ quāto erat calefactus in eūdo et vē
ditor dixit ego do tibi istū equū p strā
bo et gibboroso volēte spatulā et hēbit
oēs magagnias nec volo ex aliq̄ tenere

an nihilominus teneatur si aliter specific
apparet. et concludit qd sic qd videtur d
ceptor fuisse vendens qd falsitatez dixe
rat in alijs expressis. vñ credidit & iñmi
liter dixisse de morbo sportulaz & sic di
co ad ppositu qd cū notarij & strahētes
solent verba ad cautelā lata ponere et
eludentia oia rmedia. certe idubio iste
nō vñ donare vel seu pati oēm lesionez
indubio enim quis nō psumit iñdare
suū. l. cū de indebito. ff. de pba. c. sup
hoc de renū. accedant nō. p eundē do.
Anto in. c. quitauallis de iureiurā. vñ
dicit se de facto pfuluisse qd qñcūq; &
ba late picipiāt in psonis arbitroz ut
puta qd possent ius vnus ptis in totū
vel in ptē dare alteri & qd posset pcedere
alte et basse & i modico ledere &c. qd nī
hilominus possūt qd poterit enormiter de
ceptor strauenire licet nō appareat de
dolo ex pposito hñ tñ d ipa i genere & ef
fuso sermone pbata videtur emanasse
sub pñdencia pñone & amicitia arbitra
toz non enim extendit in tantū mens.
vt verba sonāt. qz d verbis facile deue
nit ad ostendēdū mētē & hoc faciūt po
cius vt arbitroz capēt beniuolentiaz
ad nō ledēdū qz ad ledendū. si ergo se d
ceptos aspiciūt in hac re. vñ eis pūde
ri. facit de insti. c. cū venissent vñ bon
ter. & ibi nō. p ista generalitate verbo
rū & dīdo. c. veniēs de iureiur. ff. de ad
opē. l. libertus & maxime hñ pcedit attē
to eo qd hec dba multociens apponunt
notarij pter volūtatem pmitteciū. Et
idē disputādo tenuit dñs. De. de ācha.
pmissa ratione quia volus ex pposito
non tollitur ppter hec verba latissima
nec volus re ipsa. ¶ Fateor tñ qd Bar.
in. l. si societatem. §. arbitroz. ff. p socio
sentit contrarium quādo verba sūt ita
lata & non appareat ex pposito. Et idē
Hosti. in dīdo. c. quitauallis & Jo. an.
in addi. spec. in ti. d. arbi. §. vt autē d. itē
quid si pmissum sed pñū dīdū plus
placet rōnibus pñatis. ¶ Decimus ca
sus si quando turpitudine repit ex parte
recipientis iuramentuz ita qd locus est
relaxationi & absolutioni sed iurās añ
petitiōem absolutionis incidit in piuri
um nunquid hoc non obstāte potest pe
tere absolutionē & in hoc pñdero duos
diuersos modos iurandi quādoq; ei

quis iurat non venire vera veratū sed
soluere vsuras directē qñq; iurat dñia
& singula contenta i instrumēto esse ve
ra qd verba erāt falsa & fida in fraudez
vsurarū in pmo modo iurandi apre sē/
tie. Fred. d. senis pñlio. cclxxxiij. in fi. qd
si vñ audiri absolutionē petēs ex qd inci
dit i piuriū dīc enī qd petens absolui a
iuramento vñ pñenire terminū solutio
nis faciente quia post terminuz nō vñ
audiri cū incidit in perurium & fru
stra legis auxiliū inuocat &c. de vsuris
qz frustra allegat &c. qd nōt. Jo. an. i dī
do. c. debitorēs tenet oppositum. Mouet
qz ad duo erat iuramento obligat⁹ ad
soluendū in termino & ad soluendū sim
pliciter. ff. de arbi. l. celsus et de dolo et
contu. cū dilectus. et si nō soluit in termi
no in hoc peccauit & est piurus. in qñtū
ergo soluere est obligat⁹. post terminuz
non peccat. & sic petere poterit absolutō
nē vel saltē poterat soluere & postea re/
petē sedz eū. & hñ vltim⁹ vt soluat & repe
tat in pl⁹ placet. qz l3 incidit in piuri
um. non tamen debet repelli a prosecu
tione iuris pñij iij. q. iij. per totum pba
re enī potest qd ius repetendi sibi ppetē
sit sublatū ex eo qd incidit in perurium
sed in quantum dicit qd potest etiā ve
lit petere absolutionem et mihi nō pla
cet indistincte put loquitur p ea qd no
tant in. c. debitorēs et quod statiz subij
ciam. Nec obstat ratio do. Anto. imo fa
cit potius contra eum. Si enim etiā post
lapsum remanet obligat⁹. ergo vñ apel
li ad solutionem per. ca. debitorēs. nec
debet audiri petens absolutionem. qz
petendo remaneret in peccato. semp ei
post terminū est in mora vt in prealle. l.
celsus & in dīdo. c. cum dilectus. et idē
assidue peccaret. & peccatuz esset tanto
grauius quanto diuturnius de cōsue.
c. fi. ¶ Item totiens quis incidit i pu
rium quotiens quis venit contra iurā
mentū. c. ad apostolice de regulis iuris
in vi. ¶ Vñ tamē puto qd si petendo
absolutionem non pñeuerat in peccato
qd possit petere absolutionē post termi
nū licet incidit in piuriū & hoc rōe
obligationis instantis. Pone exēplum
in vendente rem per metū & iurante si
contrauenire quāq; postea contraue
niat non petendo prius absolutionem

a iuramento tamē illā petēdo nō peccet
 nec pſeuerz in pāto cū tamē fuerit illud
 pām momētaneū ⁊ nō succelluū quā
 quā enī quis nō cōtrauenirz nō tamē
 peccat petēdo absolutiōez qz hec nō iu
 raui ar. c. ad audienciā qd me. cau. ⁊. c.
 verū. ⁊. c. si vero de iureiurand. intelligi
 tur enī q nō ptrauenit itāte iuramēto
 ar. c. sicut de spon. ⁊ sic potest reduci ad
 pcorādiā hōz doctrina. In secūdo vero
 modo iurādi scz omnia ⁊ singula vera
 esse ⁊ c. que tamē sunt simula ta ⁊ falsa
 sentit agte do. Fred. in dīdo cōsilio pxi
 mo qd potest petere absolutiōez ⁊ q ex
 tali mō iurādi nō icderit in piuriū ⁊ s
 sentit iundo prin° cū si. nihil tñ inuē.
Sed dñs Anto. in dīdo. c. cum oīn
 gat incidēter sentit oppositum scz q iste
 sit piurus ⁊ q nō debet audiri allegās
 simulationē quia i hoc detegerz turpi
 tudinē suā cū ex hoc allegaret se piurū
 de dona. inē dilectos nisi fm eum veni
 ret p viā denūtiatiōis euangelice ad
 exonerādi oſcientiā aduersarij quia b
 non obſtarz turpitudō inqntū animaz
 inſequit vt in. c. quēadmodū de iureiu
 rand. **Sed aduertendū** quia in hoc
 expresse sentit cōtra Fred. nec de eo fa
 cit mentionem. **Item** videtur cōtra
 illud quod ipse facit in. c. debitores vt
 supra recitauī vbi tenet q etiā postq
 incidit in periuriū potest petere absolu
 tiōē. concordando dīda sua dīdis fre
 derici iudicio meo q nisi quis aliqua
 necessitate duāus sic iurauit falsum vt
 quia alter alias nō poterat recipe mu
 tuum. vel euadere metū sibi illatum q
 tunc habito respectū ad necessitatez in
 qua erat oſtitutus. ⁊ quia exquo ptra
 dūx fuit simulatus q audiat peten
 do absolutiōē. et quia sic iurādo fuit i
 aliqua culpa aduersarius tamē reperi
 tur in maiori ar. l. si obſtitit in si. ff. ad
 l. acquil. ⁊ hoc casu pcedit dīdum Fre
 deri. sed si nulla necessitate duāus hoc
 fecit imo potius ad deceptionē alteri
 tunc non audiat allegādo simulatio
 nem ad cōmodum suum exquo tetigit
 turpitudinem suam in pall. c. inter dile
 ctos ⁊ in. l. si quis pcedūm. q. quid. ff. d
 lega. ij. ⁊ hoc casu procedit dīdum do.
Anto. Et circa hunc casum ⁊ prece
 dentem aduerte. quia quidā cōsulueſe

per nō. i. c. debitores q in pcediis cas
 bus i quib⁹ cōpetit absolutiō nō debet
 superior absoluere nisi in subſidiū qñ il
 le nō vult relaxare cū fuerit pſtituz ad
 hoc. c. i. de iureiuran. vt sentit Innoc. i.
 c. debitores ⁊ prima frōte videt etiā se
 qui Jo. and. in addi. Spec. de iureiurā
 do. super. lx. c. sed tamē videt ocludere
 in oppositū ⁊ aperci⁹ do. Anto. tenet in
 c. i. et in. c. debitores preall. ⁊ sic principa
 liter pōt adiri supior p absoluteione ha
 bēda. **Itē** q licz remedia sunt eq pri
 cipalia nō min⁹ ad aliud subſidiarium
 pōt recurri ⁊ sic poterit ergo iuraz pe
 tere vt creditor opellat relaxare iuramē
 tū. **Itē** si vult poterit directo petere
 a superiore vt cū a tali iuramēto absol
 uat q absoluteionē debz etiā impetire
 creditorē relaxādo non cōtuma c. debz
 tamē vocari creditor in absoluteione qz
 sua interest vt ipse ocludit ⁊ ibi Jo. an.
 et pbat in. c. si vero. ⁊. c. verū de iureiu
 rand. ⁊. c. ad aures ⁊. c. abbas qd me.
 cau. in quib⁹ iurib⁹ patz q dara turpi
 tudine ex parte recipiētis pōt pncipali
 ter adiri supior ⁊ sic sunt duo remedia
 principalia ⁊ hoc satis videtur sentire
 frede. de senis in oſilio. cc. lxxvij. iūdo
 oſilio. c. xcij. qui de hoc ordine nō vid
 tur aliquāter cogitaſſe. s imo pſuppo
 nat qd petebat relaxatio ab adūſario
In alio vero q petebat absolutiō a su
 perioze principalit⁹ ⁊ ibi p eū eleganter
An iudex ecclesiastic⁹ potest mittere in
 diſtinde inſubſidiariā iudici ſeculari vt
 non procedat super iſtrumēto pendē
 te queſtiōe corā eo super absolutiōē ⁊ c.
In decim⁹ ⁊ vltim⁹ casus quando
 quis iurauit nō repetere nec petere ab
 ſolui nec aliquā querelaz aut querimo
 niam super his deponere ⁊ tūc p nō. in
 c. f. ad noſtraz el. ij. de iureiurando. con
 cludo q duo erant principalia remedi
 a ⁊ tuta. vnum q iudex procedat ex of
 ficio suo quod potest exquo intendit
 ad correptionem peccati vt in dīdo. c.
 ad noſtrā ⁊ videt casus apertus in. c.
 tuas de yſur. **Secūdo** remediū vt
 debitor procedat per viā denūtiatio
 nis euangelice ſeu cuſuſoam intimaci
 onis. nam hoc remediū denūtiatiōis
 nullo remedio potest excludi. quia non
 poſſet ſeruari ſine periculo anime vt in

et quomodo de iureiuramento et quod ibi non est
videtur. c. ad nostram. 7. c. i. 7. quod non. gl. xv.
q. vi. auctoritate et si elegit via denunti-
ationis requiritur precedens monitio p. c. si
peccaueris ij. q. i. de iudi. nouit. Et hoc p
via denuntiacionis simpliciter tunc putat
vñs. Anno. in vñs. c. monitiōem nō ne-
cessaria quod satis placet ut sic facta mo-
nitiōe simplici p̄t superior ex officio suo
p̄cedē ad correptōez peccati ar. xxiij. q.
iiij. ecce. Possent et alij casus adduci
sed satis reducibiles sunt ad predictos
et per hoc plene et clare habetur materi-
a q̄tioriana absolutiōis obtinēde seu d̄
negande q̄ in varijs locis ingerit diffi-
cultate maxie iuuenib⁹ et libroz copiaz
nō p̄stib⁹. Laus deo.

Disputata fuit hec q̄ p̄ vñm. Nico-
laus d̄ licita decretorū vñs. in famo-
sissimo studio Benaz et ad verand⁹ p̄tē
dubioz rñs. peritissim⁹ vñs. Petr⁹
Antonij auditor meus ciuis et canoni-
cus Benesi. Anno dñi M. ccc. xxi. Die
vero xxviii. Januarij.

No honore gloriosissimi dñi n̄i iesu
xpi eiusq̄ p̄ssime genitricis Marie et fe-
licitate ecclesie ac rei publice oim q̄ stu-
dio iur. operā dantiū. has disputatiōes
subtilissimas dñi Nicolai abbat. Sicu-
li. flores ac vñs. singularia legū ac cano-
nū i se opledētes ego Jo. Coelhoff ciuis
indite ciuitatis Colonie ex Italico
exemplari neapoli antea sat corrupte et
curia equidē corrector. impresso emen-
datis ip̄mere p̄p̄is curant sūptibus. B.
Anno domini M. cccc. lxxvij. de quo sit
Laus deo. Amen

Illo clerici

Ordine insigniti quoz alter
exemptiōis p̄uilegio erat re-
dimisus se ad inuicem inuidia vel in d̄i-
gnatione p̄cusserunt sicq̄ in sniam ca-
nonis. Si quis suadente pariter incide-
rūt. ab ep̄o loci manus absolutiōis ex-
emptus obtinuit. etra aliter vero ip̄i ex
officio p̄cessit ut pro tāto excessu dignā
reciperet ultionez. ip̄e aut ad iudiciū in
ip̄ius ep̄i p̄ntia euocatus in ip̄z ep̄z ex
iusta et rōnabili cā exceptiōem recusatio-
nis obiecit. Sed ep̄us hac recusatiōis
exceptiōe exempta ad vltiora p̄cessit
q̄dam qz articulos explicauit post hoc
ip̄am cām ante iudicialem sniaz cuiusdā
puīdo delegauit corā quo iste clericus
euocatus aduersus p̄cessum post recu-
sationem p̄positam p̄ ep̄m initū. questio-
nem mouit. Et tunc em propter hoc et a-
lia grauamina ad metropolitanū omis-
so ep̄o delegante in vocem appellatiōis
prorupit interea vero quidam Abbas
ad quez cui⁹dam beneficij p̄ vñm cleri-
cum possessi collatio p̄petebat. eundem
clericū quia multis annis in vñs be-
nificiō residentiam non fecerat p̄petuo
ab eodem beneficiō duxit sequestratiōē
Ex hoc themate quatuor p̄ncipaliter e-
liciunt dubia quoz p̄mū ē tale

Quāquid a iurisdictiōe ep̄ali exempt⁹
in sniam canonis incipens valuit ab e-
odem ep̄o munus absolutiōis cōsequi
2^m An p̄cessus initus p̄ iudicem p̄
recusatiōem in ip̄ius iudicis p̄sonā et
causa p̄positam citra appellatiōis inē-
positiōem teneat

3^m si a delegato ordinarij recusati ap-
pellare stingat An possit ad superiōrē
ip̄ius recusati eo recusato omisso apel-
lari An vero sit ad eundem recusatum
ut alium delegatū deputet appellandū

4^m Nūquid p̄latus citra ep̄m alicui⁹
ius beneficij collatiōem de iure cōi vel
speciali sibi vendicans inticulatum de
eodem beneficiō al̄s sibi non subiectuz
valeat non residentie occasione. eodem
beneficiō p̄petue priuare.

Et ut morem fidelissime vetis
statis seruez iuxta. l. testamē-
tum. C. de testa. et cū osuetu-
dinis vsusq̄ longevi non sit